

TUSAŞ'TAN TARIHE GEÇEN ANLAŞMA: ENDONEZYA'YA 48 ADET KAAAN SAVAŞ UÇAĞI İHRACATI

NO:24

9-15 Haziran 2025

HAFTALIK
BÜLTEN

 SASAD
SAVUNMA VE HAVACILIK SANAYİ
İMALATÇILAR DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

- TUSAŞ'tan Tarihe Geçen Anlaşma: Endonezya'ya 48 Adet KAAN Savaş Uçağı İhracatı
- KAAN İhracatı Dünyada Geniş Yankı Uyandırdı
- Ahmet Akyol: "Birbirine Uyumlu Sistemler Geliştiriyoruz"
- BBC: Türkiye Silah İhracatında Nasıl Güçlendi?
- Türk Savunma Sanayi Avrupa'da Yükseliyor
- Zırhlı Araçlar Önde
- Üretim İçin Ortaklık
- Yazılım ve Mühimmat
- Diplomasinin Yeni Aktörü: Savunma Sanayi
- ATMACA Sınırları Aştı
- ÇAKIR'dan Göklerde Akıllı Vuruş: Otonom Görevde Tam İsbet!
- SEDEF Tersanesi'nden Üçlü Operasyon
- MİLGEM 7 ve NB216 Manevrasını Tamamladı
- KIZILELMA TESTLERİNİ SÜRDÜRÜYOR
- KHAN Balistik Füze Teslimatı Başladı
- BORAN Makedonya Ordusu Envanterinde
- Türk Askerinin Yeni Gururu: G BOT-470
- OTOKAR'dan Romanya'ya İlk COBRA II Teslimatı
- ASELSAN Endonezya'da Yeni Anlaşmalara İmza Attı
- HAVELSAN, Geleceğin Savunma Teknolojilerini Tanıttı
- STM CG-78 ve Taktik Mini İHA'larını Endonezya'da Sergiledi
- KAPLAN ZPT Endonezya'da Görücüye Çıktı
- Türk Zırhlısı YÖRÜK Endonezya'da Yeni Göreve Hazırlanıyor
- TSK'nın Gücü Yerli ve Milli Üretimle Artıyor
- BAYKAR ve LEONARDO İş Birliği Paris'te Sahneye Çıkıyor
- Türk Savunma Firmaları Endonezya'dan Memnun Döndü
- Türkiye ve Azerbaycan, "Mustafa Kemal Atatürk 2025" Tatbikatı Yapacak
- Askeri Diplomasi Hız Kesmiyor
- EMBO Bilimsel Değişim Hibeleri İçin Başvurular Sürüyor
- TÜBİTAK ve Japonya JSPS Arasında Ortak Araştırma Çağrısı Açıldı
- HARBİYE, Harbin Seyrini Değiştiriyor
- MKE ve MEB'den Dersanesiz Mesleki Eğitim Hamlesi
- ASELSAN, Depremzede Çocukların Yüzünü Sporla Güldürdü

İÇİNDEKİLER

- Türkiye’den Kısa Kısa
- İran-İsrail Çatışması ve Hava Savunma Sistemlerinin Önemi
- Türkiye Savunma ve Füze Projeleri
- Dünyadan Haberler
- Geleceğin Kodları: NATO’dan 2045’e 6 Stratejik Teknoloji Öngörüsü
- Keskin Çizgi: “Güvenlik Artık Algoritmalarla, Bilgiyle, Moleküllerle Sağlanıyor”
- ABD İHA Karşıtı Sistemlere Öncelik Veriyor
- ASD: “Avrupa’nın 100 Milyar Avroluk Savunma Fonuna İhtiyacı Var”
- EDA, Çift Amaçlı İHA Teknolojileri İçin İşbirliği Çağrısında Bulundu
- ABD’nin Füze Erken Uyarı Uydu Projesi Ertelendi
- KF-21 BORAMAE’den Yeni Dönem
- Yunanistan’dan Lübnan’a Askeri Destek
- Dünya’dan Kısa Kısa

TUSAŞ'TAN TARİHE GEÇEN ANLAŞMA: ENDONEZYA'YA 48 ADET KAAN SAVAŞ UÇAĞI İHRACATI

Türkiye'nin 5. nesil savaş uçağı KAAN, ilk ihracat başarısını Endonezya ile imzalanan dev anlaşmayla taçlandırdı. TUSAŞ Genel Müdürü Dr. Mehmet Demiroğlu, yerli motorla teslimat planlarını ve takvimini açıkladı.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ (TUSAŞ), Türkiye'nin yerli 5. nesil savaş uçağı KAAN için Endonezya ile 48 adetlik ihracat sözleşmesi imzaladı. Anlaşmanın toplam değeri 10 milyar doları aşılıyor ve Türkiye savunma sanayi tarihinde tek kaleme gerçekleştirilen en büyük ihracat niteliği taşıyor. Sözleşme, devletlerarası (G2G) formatta Savunma Sanayii Başkanlığı ve Endonezya Savunma Bakanlığı arasında imzalandı.

Anlaşma Türkiye'nin Gururu

TUSAŞ Genel Müdürü Dr. Mehmet Demiroğlu, anlaşma sonrası yaptığı açıklamalarda şunları söyledi:

“KAAN’ın daha ilk uçuşundan yaklaşık bir yıl sonra böyle bir ihracat anlaşması imzalamak tarif edilemez bir gurur. Türkiye’nin en büyük savunma projesi olan KAAN, artık küresel sahnede. Endonezya teslimatlarımız, yerli motorla yapılacak şekilde planlandı. Kendi motorumuzla üretim ve teslimat kapasitesine ulaşmayı hedefliyoruz.”

Demiroğlu, test uçuşlarının 2026 yılında başlayacağını, prototip sayısının aşamalı olarak artacağını ve 2028’de Türk Hava Kuvvetleri’ne ilk teslimatın hedeflendiğini belirtti. Endonezya’ya yönelik teslimatların ise 2030’lu yıllarda gerçekleştirilmesi planlanıyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada anlaşmayı “tarihi bir adım” olarak nitelendirdi:

“48 adet KAAN, Türkiye’de üretilerek Endonezya’ya ihraç edilecek. Endonezya’nın yerel kabiliyetlerinden de faydalanılacak. Bu, sadece bir satış değil, stratejik bir ortaklık.”

KAAN İHRACATI DÜNYADA GENİŞ YANKI UYANDIRDI

Türkiye’nin Endonezya ile KAAN ihracatına yönelik anlaşma dünya basınında geniş yankı uyandırdı. Çok sayıda ajans ve haber sitesi gelişmeyi ‘Son Dakika’ olarak okurlarına aktarırken Çin (Xinhua), Japonya (Nikkei Asia), Malezya (Bernama) Türkiye’nin savunma kabiliyetlerine ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın açıklamalarına geniş yer verdi.

Katar (Al-Araby), Kuveyt (KUNA), Azerbaycan (AZERTAC, Caliber, Ordu. az) anlaşmayı “tarihi” olarak tanımlarken, KAAN’ın savunma diplomasisindeki rolünü ön plana taşıdı. Yapılan haber ve yorumlarda gelişmenin, sadece ekonomik değil, aynı zamanda jeopolitik, teknolojik ve stratejik açılardan da büyük bir öneme sahip olduğuna dikkat çekildi. Türk savunma sanayiinin yerli imkânlarla geliştirdiği KAAN savaş uçağı, uluslararası pazarda ilk kez müşteri buldu. Bu, Türkiye’nin savunma teknolojilerindeki kabiliyetlerinin küresel düzeyde tanındığının bir göstergesi olarak değerlendirildi. Defense News ve EurAsian Times gibi yayınlar, Türkiye’nin bu adımıyla ABD, Çin, Rusya ve Fransa gibi büyük askeri üreticilerle aynı ligde rekabet etmeye başladığına dikkat çekti.

Asya-Pasifik’te Yeni Jeopolitik Adım

Anlaşma, Türkiye’nin Asya-Pasifik’teki jeopolitik etkisini artıran önemli bir gelişme olarak görülüyor. Middle East Eye ve Breaking Defense gibi kaynaklara göre, bu iş birliği iki ülke arasında sadece askeri değil, diplomatik ve stratejik bağları da derinleştiriyor.

Türkiye, böylece bölgede alternatif bir savunma tedarikçisi olarak konumlanıyor. Haber kaynakları, anlaşmanın sadece uçak satışını değil, aynı zamanda teknoloji transferini ve yerli üretim kapasitesinin artırılmasını da kapsadığını belirtiyor. Zona Militar ve EDR Magazine, Endonezya'nın bu anlaşmayla Güney Kore'nin KF-21 programındaki rolünü azalttığını ve Türkiye ile daha derin teknik iş birliğine yöneldiğini aktarıyor. Yerli mühendislik katkısı, eğitim desteği ve uzun vadeli stratejik iş birlikleri de anlaşmanın parçası.

Diğer Ülkeler İçin Yol Açıcı Bir Örnek

48 adet KAAN savaş uçağının ihracı, Türk savunma sanayii açısından bir "ilk" olmanın ötesinde, yeni siparişlerin de yolunu açabilir. AeroTime ve Army Recognition, bu anlaşmanın potansiyel olarak başka ülkelerin de ilgisini çekebileceğini ve Türkiye'nin KAAN ile savunma ihracatında yeni bir döneme girdiğini vurguluyor. Dünyadaki bazı basın yayın organlarının ihracata yönelik başlık ve değerlendirmeleri şöyle:

ÜLKE/BÖLGE	MEDYA	BAŞLIK
	APNEWS	Türkiye İle Endonezya Arasında 48 Adet Kaan Savaş Uçağı Satışı İçin Anlaşma İmzalandı
	DEFENSE NEWS	İlk Kaan İhracatı Endonezya'ya: Türkiye 48 Savaş Uçağı Teslim Edecek
	BREAKING DEFENSE	Endonezya Ve Türkiye, 48 Adet Kaan Savaş Uçağı İçin Anlaşmaya Vardı
	AVIATION WEEK	Endonezya, Türkiye'nin Kaan Savaş Uçaklarını Alarak İlk İhracat Müşterisi Oldu
	YAHOO NEWS (ABD SÜRÜMÜ)	Türkiye, Yerli Üretim 48 Savaş Uçağını Endonezya'ya İhraç Edecek
	ABCNEWS	Türkiye, Yerli Üretim 48 Savaş Uçağını Endonezya'ya İhraç Edecek
	MSN NEWS (ABD/ HİNT SÜRÜMÜ)	Türkiye, Endonezya'nın 5. Nesil Savaş Uçağı Siparişiyle Destek Kazandı

ÜLKE/BÖLGE	MEDYA	BAŞLIK
	FLUGREVUE.DE	Türkiye İçin Tüm Zamanların En Büyük İhracat Siparişi
	DEFENCE-NETWORK	Türk Savunma Sanayisi İçin Kilometre Taşı
	ZONA MILITAR	Endonezya, Türkiye İle 48 Kaan Savaş Uçağı İçin Anlaşma Yaptı
ASYA (GENEL)	ASIA NIKKEI	Türkiye, 48 Yerli Savaş Uçağını Endonezya'ya İhraç Edecek
ASYA (GENEL)	AEROSPACE GLOBAL NEWS	Türkiye, Kaan Savaş Uçağında İlk İhracat Anlaşmasını Endonezya İle Yaptı
	DEFENCE INDUSTRY EUROPE	Türkiye, Endonezya İle 48 Kaan Savaş Uçağının İhracatı İçin Rekor Kıran Anlaşma İmzaladı
	ARMY RECOGNITION	Türkiye, Endonezya İle 10 Milyar Dolarlık Kaan Savaş Uçağı İhracatı Anlaşması Yaptı – En Büyük Savunma Anlaşması
	AVIATION24	Türkiye, Kaan İle Savunma İçin Dönüm Noktasında
	BULGARIAN MILITARY	Endonezya, 10 Milyar Dolarlık Savunma Anlaşmasıyla Türkiye'den 48 Kaan Savaş Uçağı Satın Aldı
	SOHU.COM	Türkiye Ve Endonezya 48 Kaan Savaş Uçağı İçin Anlaşma İmzaladı
	XINHUA NEWS	Türk Cumhurbaşkanı, Endonezya İle 48 Savaş Uçağı İhracat Anlaşmasını Duyurdu
	SINA FINANCE	Endonezya, Türkiye'nin Kaan Savaş Uçaklarını Alarak İlk İhracat Müşterisi Oldu

ÜLKE/BÖLGE	MEDYA	BAŞLIK
	JAKARTA GLOBE	Endonezya, Türkiye’den 48 Kaan Savaş Uçağı Almak İçin Anlaşmaya Vardı
	TEMPO.CO	Erdoğan, Türkiye’nin 48 Kaan Savaş Uçağını Endonezya’ya İhraç Edeceğini Açıkladı
	EDR MAGAZINE	Türkiye Ve Endonezya Arasında Türk Kaan Savaş Uçağının Satışı İçin Tarihi İhracat Anlaşması İmzalandı
	BFMTV	Türkiye İçin Büyük Piyango
	OPEX360 & BOURSORAMA	Türkiye’den Tarihi Rekor İhracat Anlaşması
	SCOOP.İT	Endonezya, Kaan Savaş Uçağını Sipariş Etti
	DEFENSE MIRROR	Türkiye’nin Endonezya İle Yaptığı 48 Kaan Savaş Uçağı Anlaşması, Güney Kore İle Ortak Kf-21 Projesini Tehlikeye Atabilir
	EURASIAN TIMES	Rafale Ve J-10c Arasında Geçen Hava Muharebesinde Kaan Galip Çıktı – Erdoğan: Endonezya’ya 48 Jet İhraç Edeceğiz
	ECONOMIC TIMES	Kaan Savaş Uçağı, Pakistan’ın Müttefiki Türkiye’ye Endonezya Siparişiyile Destek Sağladı
	IDRW	Türkiye, Yerli Üretim 48 Savaş Uçağını Endonezya’ya İhraç Edecek
	MSN INDIA	Kaan Savaş Uçağı: Türkiye Endonezya Siparişiyile Savunma Gelirini Artırıyor
	AIRFORCE TECHNOLOGY	Endonezya, Türkiye’nin Kaan Savaş Uçağını Satın Alıyor

ÜLKE/BÖLGE	MEDYA	BAŞLIK
	MIDDLE EAST EYE	Endonezya, 48 Türk Kaan Savaş Uçağı Almak İçin 10 Milyar Dolarlık Anlaşma İmzaladı
	THE INDEPENDENT	Geliştirme Aşamasındaki Uçak İçin İlk İhracat Anlaşması
	BLOOMBERG UK	Türkiye'nin Yerli Savunma Sanayisi Kabiliyetlerini Geliştiriyor
	MSN UK	Türkiye, 48 Yerli Savaş Uçağını Endonezya'ya İhraç Edecek
	GALAXIA MILITAR	Endonezya Ve Türkiye, 48 Kaan Savaş Uçağı Alımı İçin Anlaşma İmzaladı
	INFODEFENSA	Türkiye, Kaan'ın İlk Yabancı Müşterisini Endonezya İle Kazandı
	QNA.ORG.QA	Türk Cumhurbaşkanı, Endonezya'ya 48 Savaş Uçağı Üretim Ve İhracat Anlaşması İmzalandığını Duyurdu
	AEROTIME	Endonezya, Türkiye'nin Kaan Savaş Uçağının İlk Alıcısı Oldu
	DEFENCE SECURITY ASIA	Endonezya, Türkiye'nin Kaan Hayalet Savaş Uçakları İçin 10 Milyar Dolarlık Büyük Bir Savunma Anlaşması İmzaladı
	IDRW	Türkiye, Yerli Üretim 48 Savaş Uçağını Endonezya'ya İhraç Edecek
ORTA DOĞU	DEFENSE ARABIA	Endonezya, Türkiye'den 48 Kaan Savaş Uçağı Satın Aldı

ÜLKE/BÖLGE	MEDYA	BAŞLIK
	DEFENCE24	İslam Ülkesinin Büyük Savaş Uçağı, İslam Ülkesi Yolunda
	ONET.PL	Kaan, Endonezya'nın Tüm Filosunu Modernize Edebilir

AHMET AKYOL: “BİRBİRİNE UYUMLU SİSTEMLER GELİŞTİRİYORUZ”

ASELSAN Genel Müdürü Ahmet Akyol, KAAN savaş uçağı için geliştirilen MURAD-600 Radar Sistemi'nde gelinen son aşama ve geliştirilen sistemlerle ilgili değerlendirmelerde bulundu. Ahmet Akyol şu açıklamaları yaptı:

“5. nesil uçaktan bahsediyoruz. Bu son teknoloji uçağın en temel özelliği adeta havada sensör ve yazılım taşıyan bir büyük makine olması. Dolayısıyla bu uçak üzerinde gördüğümüz bütün o elektronik sistemleri, sensörleri, yazılımları ASELSAN'ın geliştirdiğini söyleyebilirim. Öncelikle gerçekten aynı anda takip yeteneğiyle, mesafesiyle, elektronik harp yeteneğiyle çok oyun değiştirici bir radara sahip olacak. Artık geliştirdik radarını; MURAD-600. Bu, uçağa uzun mesafede angajman ve uzun mesafede füzeleri istediği lokasyona gönderme imkânı sağlayacak.

Buna entegre bir elektronik harp sistemi geliştirildi. Bütün bu radarla entegre çalışan modern tehditlere karşı etkili, son derece gelişmiş bu uçağın bütün operasyonlarında elektronik harp yetenekleriyle onu öne çıkartacak sistemler.

Elektronik Harp Suiti olarak geliştirildi. Bu sistemlerin dışında bildiğiniz gibi uçağın üzerindeki haberleşme sistemleri ki yerle haberleşmesi, bir iş iken esas yeni harp sahasının yeni konsepti olan insanlı uçakla, insansız uçağın birlikte haberleşecekleri bizim IVDL olarak ürünün ismini tanımladığımız kol içi veri bağına da geliştirdik.

Özellikle kolay tespit edilemeyen, çok geniş bantta, çok hızlı ve tespiti elektronik harp koruması yüksek bir sistemi geliştirdik ve bununla KAAN'ın KIZILELMA'yla, KAAN'ın ANKA'yla uçtuğunu göreceğiz.

Bu veri bağı sistemlerimizi yeni modern harp doktrinine uygun yönetme edebilme imkânı sağlayacak. Bunun yanında, bunun altında düşük görünürlüğe uygun TOYGUN elektro-optik suitemizi geliştirdik. Bu gerçekten görüntüleme performansında yüksek olan ama aynı zamanda uçağın radarda düşük izi devam ettirmesini sağlayan bir yetkinlik. Üzerinde radar olmadan da bazı operasyonları, radarları kapattığında da bazı operasyonları yapabileceği IRST sistemi KARAT'ı da geliştirdik. Artık bunlar ürün olarak çıktı. Bununla da yine özellikle hava sahasına penetre etme yeteneği önemli oranda avantaj sağlayacak. Üzerindeki navigasyon sistemlerini, yine pilotumuzun kaskı ki son derece önemli bir bileşen, işte pilotun uçakla beraber bütün hareketleri, birlikte yaptığı adeta 360 derecelik savaş sahasını pilotun önüne getirdiği bir sistem TULGAR. Bunun da geliştirme çalışmaları önemli oranda tamamlandı. Aslında üzerine koyduğumuz faydalı yükler böyleyken mühimmatlarımızı da eklersek TOLUN gibi, KGK gibi, HGK gibi, LGK gibi uçağı adeta bütün elektronik sistemlerle donattığımızı söyleyebilirim.

BBC: TÜRKİYE SİLAH İHRACATINDA NASIL GÜÇLENDİ?

İngiltere'nin dünyaca ünlü yayın organı BBC, Ali Murat Alhas imzasıyla Türkiye'nin savunma sanayini analiz eden bir haber yayınladı. “BBC Monitoring, Türkiye'nin büyüyen savunma sanayii ve artan askeri donanım ihracatını inceledi.” ifadelerinin yer aldığı ve Türkiye'nin Endonezya'ya KAAN ihracatına yönelik açıklamayı da kapsayan haber yorum içeriğinde şu ifadelere yer verildi:

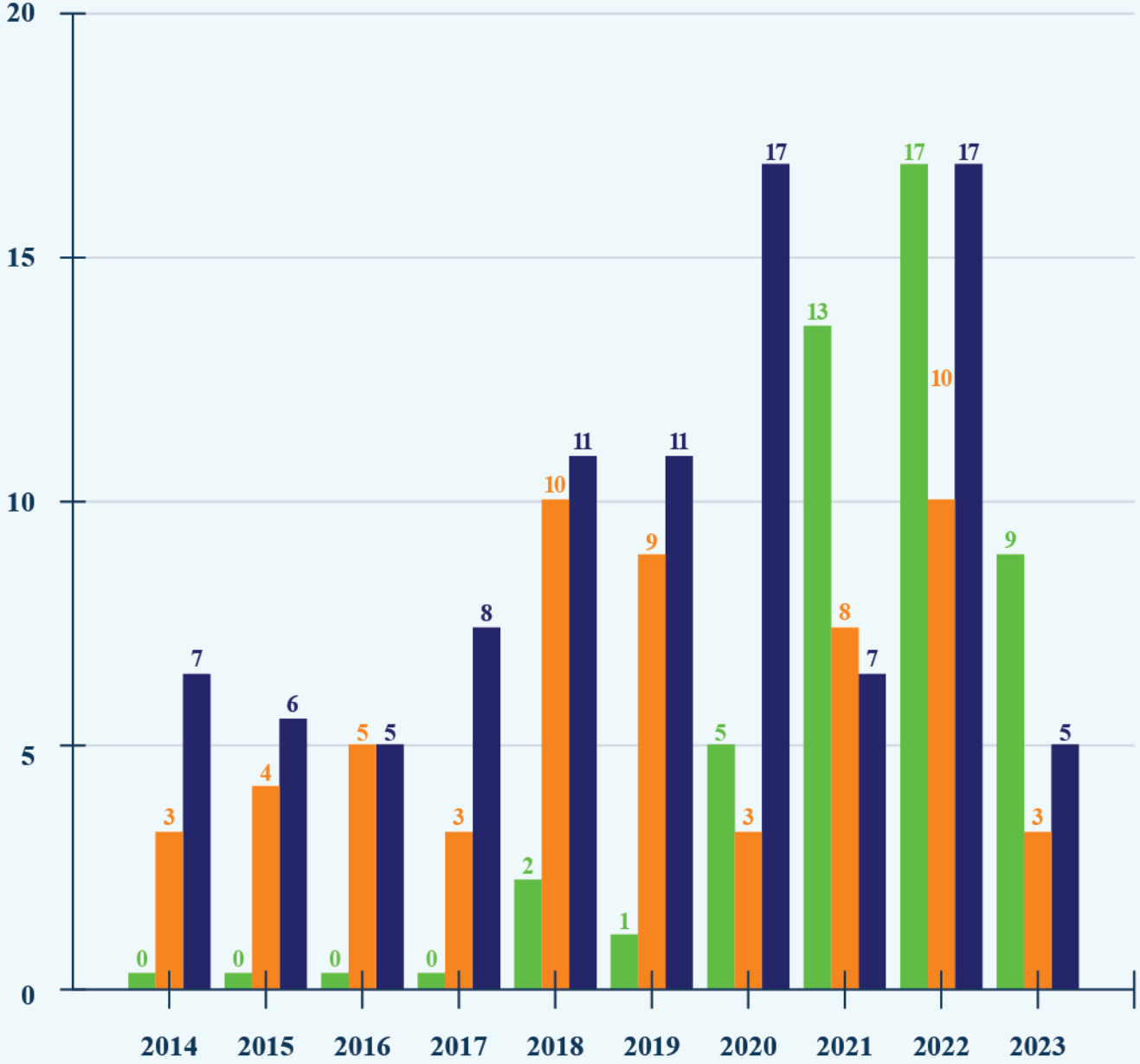
“Türkiye yapımı silahlı insansız hava araçlarının (SİHA) Ukrayna, Suriye, Libya ve Kafkasya başta olmak üzere birçok çatışma bölgesinde kullanılması ise uluslararası kamuoyunda dikkat çekiyor.

Küresel Transferlere Göre En Büyük 3 Askeri Drone Tedarikçisi

2014 - Eylül 2023

Türkiye ■ İsrail ■ Amerika Birleşik Devletleri ■

Türkiye'nin savunma ihracatında SİHA'ların yanı sıra yerli üretim hafif savaş uçakları, taarruz helikopterleri, korvetler, zırhlı araçlar, mühimmat ve füze sistemleri de öne çıkıyor. Bu ürünlere artan ilgi Ankara'nın savunma ihracatı kaynaklı gelirlerinin de artması anlamına geliyor.

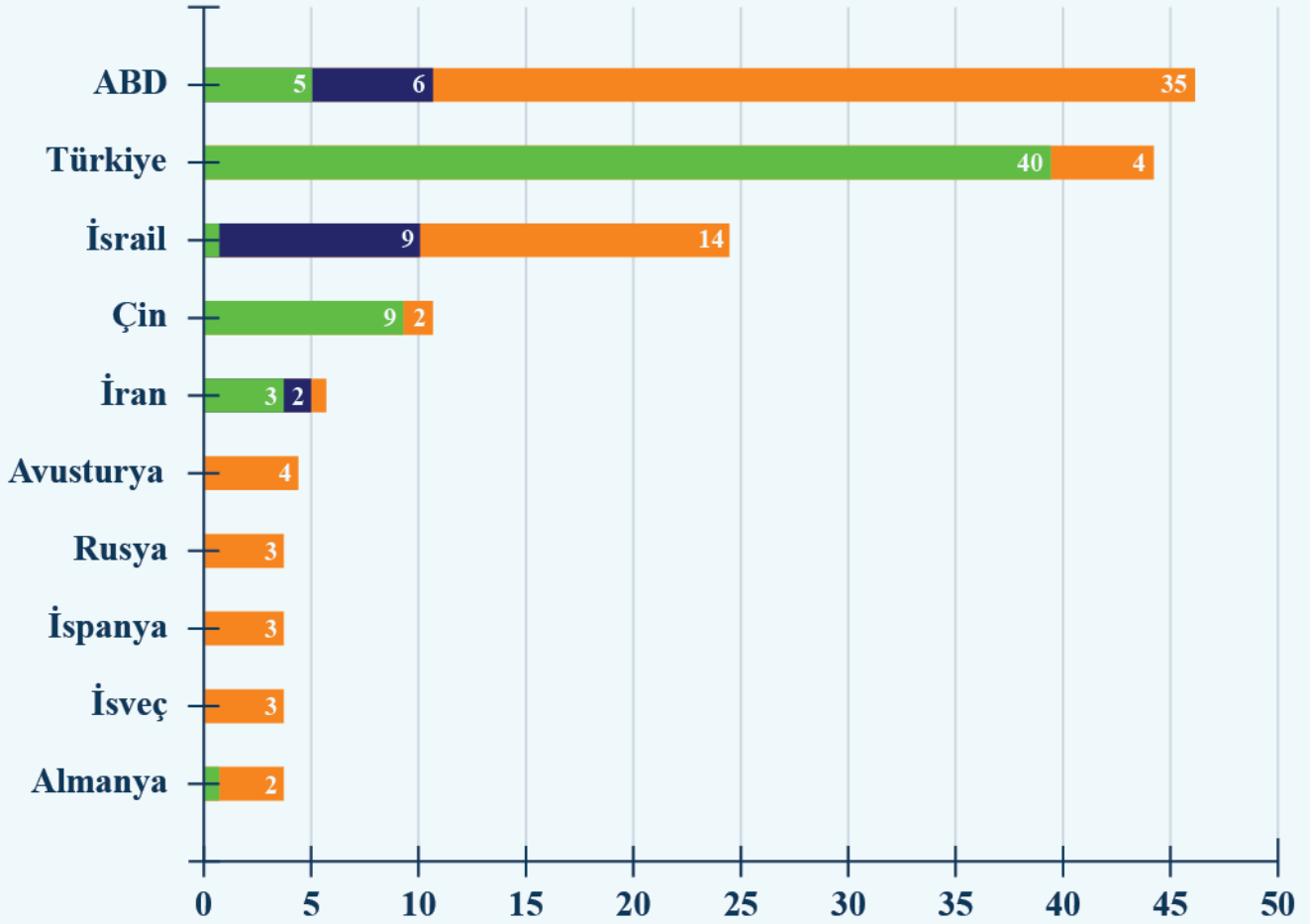
2014 yılında 1 milyar 640 milyon dolar olan savunma ihracatı kaynaklı gelirler, 2024 yılında 7 milyar 100 milyon dolara yükseldi. Savunma sanayiindeki kazanımlar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın iç politika söyleminde merkezi bir rol oynuyor. Erdoğan sık sık sektördeki gelişmelerin, Türkiye'nin "yükselen gücünün" bir göstergesi olduğunu vurguluyor.

Küresel Transferlere Göre En Büyük 10 Drone Tedarikçisi

Ocak 2020 - Eylül 2023

SİHA ■ İHA ■ Gezici mühimmat ■

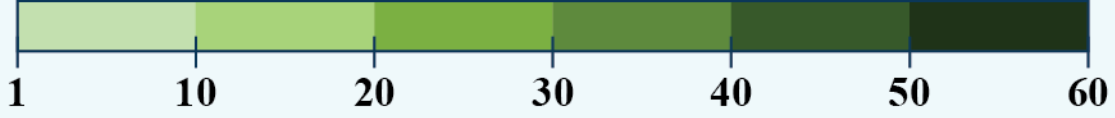
Türk yetkililer ayrıca sektörü ikili ilişkileri güçlendirme çabalarının önemli bir parçası olarak sunuyor. Muhalefet ise Türkiye'nin kritik askeri ürün ihracatında uygulanan denetim ve kuralların ekonomik kaygılar gerekçesiyle gevşetilmemesi gerektiğini söylüyor. Aksi takdirde bunun milli güvenliği riske atabileceği uyarısında bulunuyor. Türkiye'nin askeri ihracat portföyünün başında keşif amaçlı insansız hava araçları (İHA'lar) ve SİHA'lar geliyor. Türkiye medyasında bu silahlar sık sık Türkiye'nin küresel bir markası olarak lanse ediliyor. Türkiye merkezli makine imalat ve savunma şirketi BAYKAR'ın BAYRAKTAR TB-2 SİHA'ları ihraç ürünler arasında en fazla öne çıkanlar. Bu SİHA'lar Türkiye'nin Suriye operasyonlarında, Libya iç savaşında, Karabağ ve Ukrayna savaşlarında öne çıkmıştı. BAYRAKTAR TB-2'nin satışları özellikle 2019'dan sonra arttı.

Monitoring'in açık kaynaklardan derlediği verilere göre bugüne kadar 39 ülke Türk SİHA'ları tedarik etti.

Türkiye: Satın Alan Ükelere Göre Drone Satışları 2018 - Mart 2025

ANKA

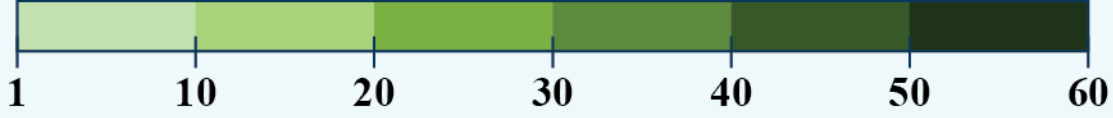
Bunlar arasında TB-2'nin yanı sıra ANKA, AKSUNGUR ve AKINCI gibi ürünler de var. Türkiye, SİHA'lara ek olarak, KIZILELMA adlı insansız bir savaş uçağı üzerinde çalışıyor. Kızılelma mitolojik bir Türk fetih sembolü olarak görülüyor. Türk uzmanlar, bu uçağın SİHA'ların yanında otonom olarak çalışabilme kabiliyeti olacağını belirtiyor. Muhalif sesler Türkiye'nin geliştirdiğı bazı yerli araçlarda yabancı parçaların kullanıldığını savunuyor. Yetkililer bu eleştirilere yabancı parçaların da süreç içinde yerleşeceği yanıtını veriyor.

Ulusal medyaya yansıyan haberlere göre, Türkiye genellikle satışlarda şart veya kısıtlama getirmeyen, kullanıma dair az sayıda koşul içeren bir yaklaşım sergiliyor. Türkiye; Kuzey Afrika'da Fas ve Cezayir, Orta Doğu'da Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri, Orta Asya'da Kırgızistan ve Tacikistan, Doğu Afrika'da da Somali ve Etiyopya dâhil olmak üzere anlaşmazlık veya rekabet içerisinde olan ülkelere İHA/SİHA sattı.

Bazı uzmanlar Türkiye'nin bu alandaki askeri ihracat politikasını stratejik, ekonomik ve diplomatik amaçlara hizmet eden "İHA ve SİHA diplomasisi" olarak nitelendiriyor. Diğerleri ise Türkiye'nin özellikle Afrika kıtasına yönelik satışlarında bölgesel dengelerin gözetilmesi gerektiğini vurguluyor. Aksi takdirde, bu satışların diğer ülkelerle diplomatik gerilimler oluşturabileceği uyarısında bulunuyorlar. BAYKAR'ın Aralık 2024'te İtalyan havacılık şirketi Piaggio Aerospace'i satın almak üzere yaptığı anlaşmanın, Avrupa'nın güvenlik mimarisini yeniden dizayn etme çabasıyla birlikte Avrupa ülkelerinin olası savunma tedarik ihalelerini güvence altına alma amacı güttüğü yorumları yapıyor.

Türkiye: Satın Alan Ükelere Göre Drone Satışları 2018 - Mart 2025

AKSUNGUR

Ulusal medyaya yansıyan haberlere göre, Türkiye genellikle satışlarda şart veya kısıtlama getirmeyen, kullanıma dair az sayıda koşul içeren bir yaklaşım sergiliyor. Türkiye; Kuzey Afrika'da Fas ve Cezayir, Orta Doğu'da Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri, Orta Asya'da Kırgızistan ve Tacikistan, Doğu Afrika'da da Somali ve Etiyopya dâhil olmak üzere anlaşmazlık veya rekabet içerisinde olan ülkelere İHA/SİHA sattı.

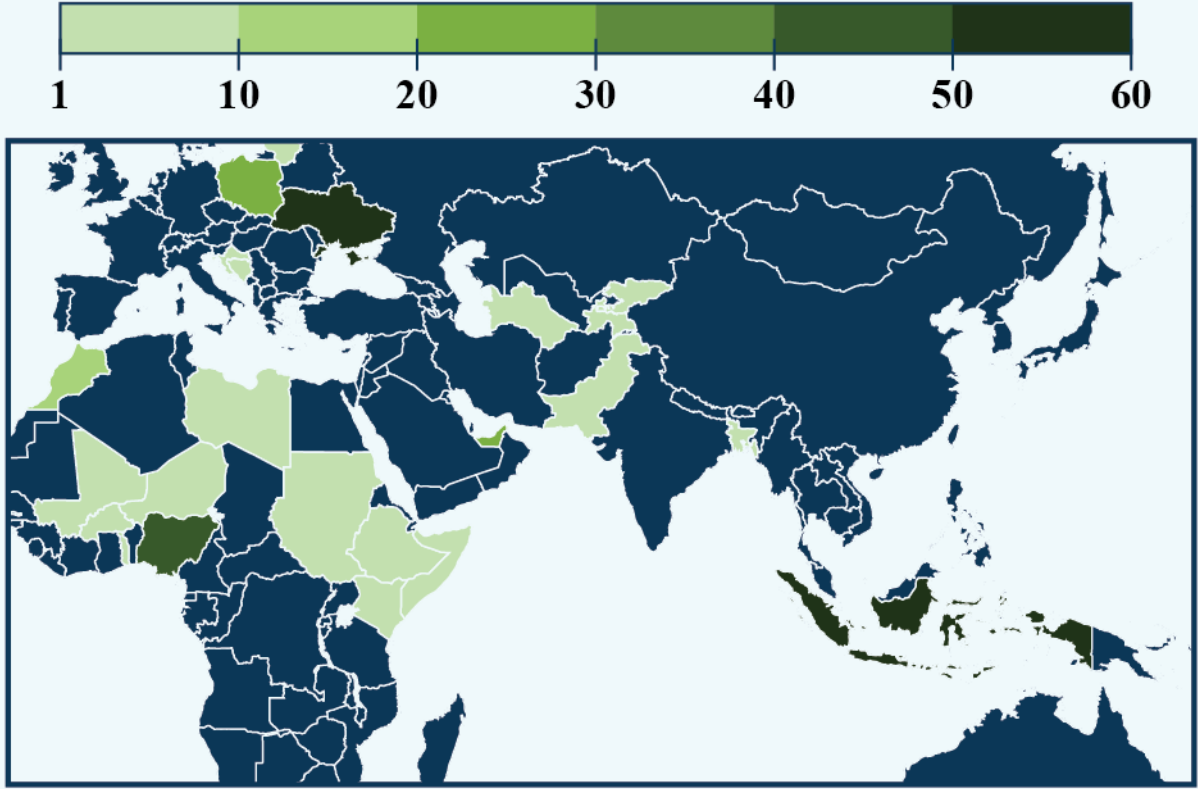
Bazı uzmanlar Türkiye'nin bu alandaki askeri ihracat politikasını stratejik, ekonomik ve diplomatik amaçlara hizmet eden "İHA ve SİHA diplomasisi" olarak nitelendiriyor. Diğerleri ise Türkiye'nin özellikle Afrika kıtasına yönelik satışlarında bölgesel dengelerin gözetilmesi gerektiğini vurguluyor. Aksi takdirde, bu satışların diğer ülkelerle diplomatik gerilimler oluşturabileceği uyarısında bulunuyorlar. BAYKAR'ın Aralık 2024'te İtalyan havacılık şirketi Piaggio Aerospace'i satın almak üzere yaptığı anlaşmanın, Avrupa'nın güvenlik mimarisini yeniden dizayn etme çabasıyla birlikte Avrupa ülkelerinin olası savunma tedarik ihalelerini güvence altına alma amacı güttüğü yorumları yapıyor.

Hangi Ürünler İhraç Ediliyor?

Türkiye'nin savunma ihracatı envanterinde S/İHA'ların yanı sıra bir dizi askeri ürün de bulunuyor. Bunlar arasında HÜRKUŞ ve HÜRJET hafif savaş ve eğitim uçakları, MİLGEM korvet ve firkateynleri ve T-129 ATAK savaş helikopteri ile yerli mühimmat, füzeler, roketler ve zırhlı araçlar yer alıyor. 2020 yılından beri onlarca ülke bu ürünleri satın aldı. Ukrayna, Azerbaycan, Libya ve Somali Türkiye yapımı askeri ürünleri aktif biçimde savaşta kullandı. Ukrayna'nın Türk menşeli zırhlı araçlarını, omuzdan atılan hava savunma sistemi SUNGUR ve lazer güdümlü topçu füzesi olan TRLG-230 kullandığına dair haberler uluslararası medyaya yansıdı.

Türkiye: Satın Alan Ükelere Göre Drone Satışları 2018 - Mart 2025

TB-2

TABLolar İÇİN Açıklama:

I-Bilinmeyen satış rakamları tek bir satış olarak kaydedilmiştir

II-Bu drone satışlarının teslim ve anlaşma tarihleri farklılık göstermektedir; bazıları kamuoyuna açıklanmamış, bazıları ise açıklanmıştır

III-Endonezya, TB-2 modelinin gelişmiş ve yükseltilmiş halefi olan TB-3 silahlı insansız hava araçlarını satın almak üzere Türkiye ile bir anlaşmaya vardı.

İstanbul Tersanesi Komutanı Tümamiral Recep Erdiñç Yetkin Ocak 2025'te verdiği bir röportajda, Pakistan için üretilen MİLGEM gemilerindeki yerlilik oranının %75 olduğunu söyledi. Türkiye, 2022'de ilk kez KHAN balistik füzesini ihraç etti, alıcı ülke Endonezya oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan Ocak ayında, Türkiye'nin 2000 kilometre menzile sahip bir balistik füze geliştirdiğini söyledi.

Türkiye'nin savunma ihracatı gelirleri 2014-2017 yılları arasında 1,64-1,73 milyar dolar civarında sabit bir trend izledi. 2021 itibarıyla önemli bir ivme kazandı, 2024 yılında 7,1 milyar dolara ulaştı. 2020-2024 yılları arasında, Türkiye yapımı askeri teçhizatının en büyük üç alıcısı Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Pakistan ve Katar oldu. Bu üç ülkenin ihracattaki payları sırasıyla % 18, % 10 ve % 9,9 oldu.

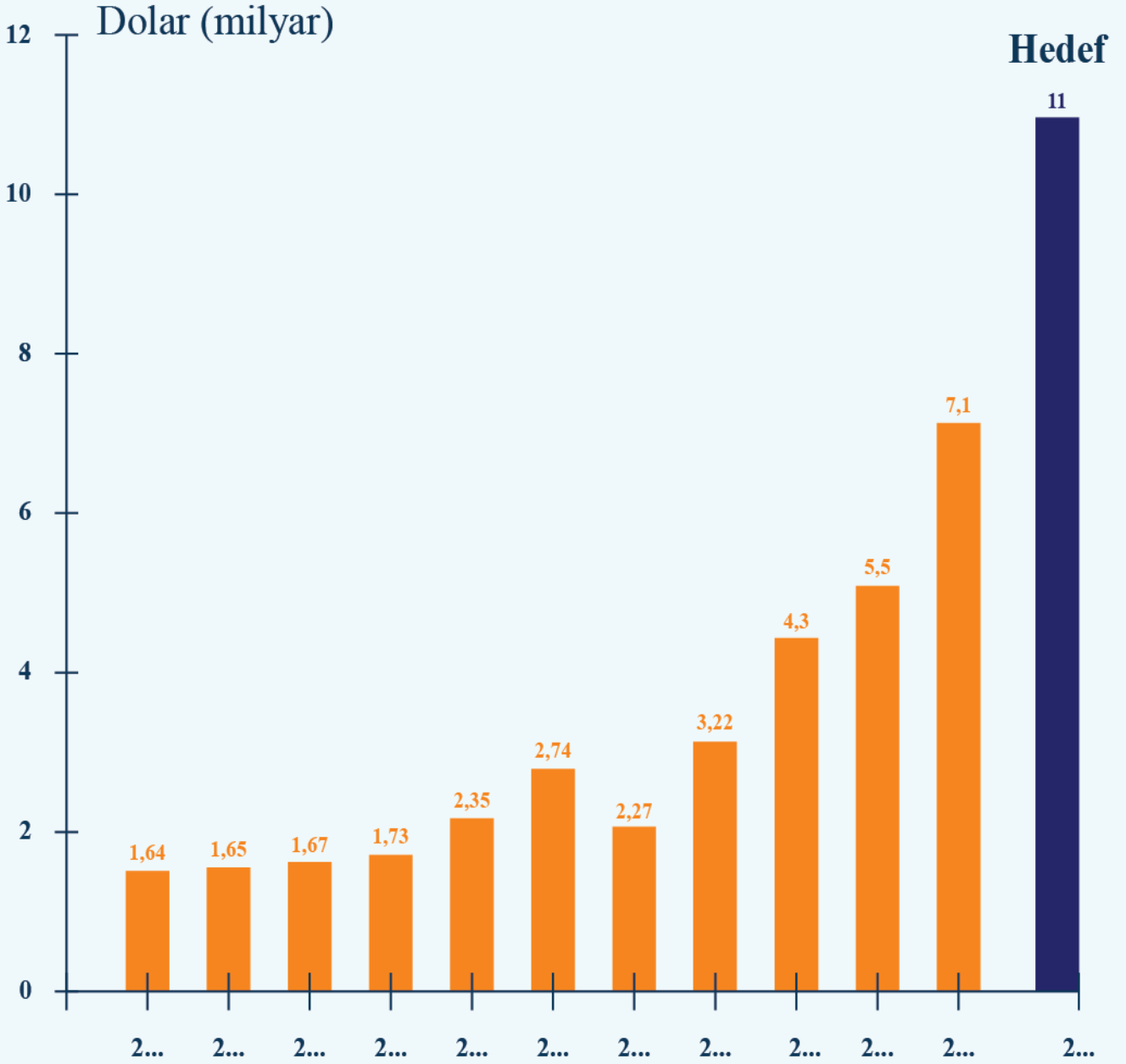
Ekonomiye Katkısı Ne Oldu?

Türkiye'nin savunma sanayiine küresel ilgi artarken bu sektör kaynaklı gelirler ve Ankara'nın küresel pazardaki payı da giderek büyüyor.

Türkiye: Savunma Sanayi İhracat Gelirleri

2014 - 2024

Savunma Sanayii Başkanlığı, 2024 yılında Türkiye'nin 2028 savunma ihracat geliri hedefini 11 milyar dolar olarak belirledi. Hükümet yetkilileri, Türkiye'nin dünyanın ilk 10 silah tedarikçisi arasına girmesini hedeflediklerini söylüyor. Savunma sektörünün Türkiye'nin ekonomik sacayaklarından biri haline geldiği yorumları da yapılıyor. SavunmaSanayiST.com internet sitesine göre BAYKAR 1,9 milyar dolarlık gelirle dünyanın en büyük savunma şirketi arasında 69. sırada yer aldı. BAYKAR Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar, Türkiye'de 2022 yılında vergi mükellefleri listesinde en üst sırada yer aldı.

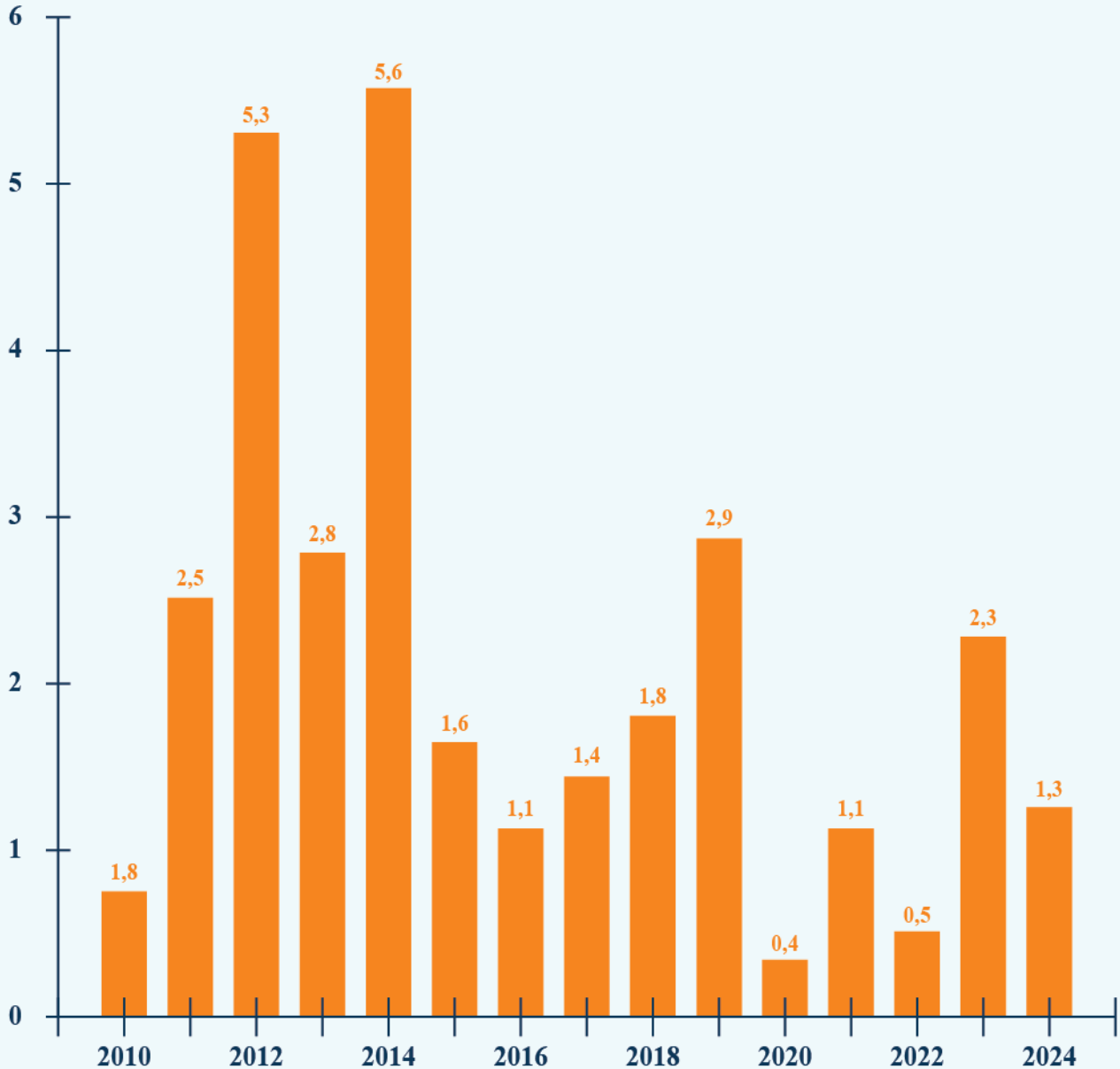
Türkiye'de üst düzey yetkililer ülkenin kendi savunma ihtiyaçlarının % 80'ini yurt içinden karşılayabildiğini söylüyor. Buna paralel olarak Türkiye'nin küresel savunma ithalatındaki payı 2014'ten bu yana görülebilir düşüş eğilimine girdi.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI) verilerine göre Türkiye'nin küresel savunma ithalatındaki payı 2010-2016 yılları arasında ortalama %2,97'yken, 2017-2024 döneminde bu oran %1,46'ya düştü. Hkmete yakın yorumcular, 1974 Kıbrıs müdahalesi, 1990'larda PKK'yla mücadele ve 2016-2020 yılları arasında Suriye'de gerçekleştirilen askeri harektlar dâhil olmak üzere yapılan operasyonlar sonrası Batı lkelerinin uyguladığı yaptırımlar nedeniyle savunmada öz yeterliliğın tercih değil mecburiyet olduğu görüşünde. ABD'nin 2019 yılında Rus yapımı S-400 hava savunma sistemi satın alması nedeniyle Türkiye'yi F-35 savaş uçağı programından çıkarmasıyla öz yeterlilik vurgusu daha büyük bir ivme kazandı. Savunma Sanayii Başkanlığı'nın internet sitesine göre, 2002 yılında sadece 62 savunma projesi yürütülürken, bu sayı řu anda 1100' aştı. Bu projelerin bütçesi 2002'de 5,5 milyar dolardan, 2024'te 100 milyar doların üzerine ıktı. Savunma sektörünün büyümesi istihdam rakamlarına da yansıyor. Raporlar sektör çalışanlarının sayısının 2018'de 67 binin biraz üzerindeyken, 2022'de 81 bini, 2023'te 90 bini aştığını gösteriyor. Bu sayının 2025'te 110 bini aşması bekleniyor.

Türkiye'nin Küresel Savunma Sanayi İthalatındaki Payı

2014 - 2024

TÜRK SAVUNMA SANAYİ AVRUPA'DA YÜKSELİYOR

Türkiye, yerli savunma ürünleriyle Avrupa pazarında güçlü bir konuma ulaştı. 15 Avrupa ülkesine ihracat yapan Türk firmaları, yalnızca araç ve mühimmat değil, teknoloji ve çözüm ortaklığı da sunuyor. Savunma sektörü, Türkiye'nin dış politikadaki stratejik araçlarından biri haline geliyor.

Türk savunma sanayi, son yıllarda üretim ve ihracatta tarihi bir atılım yaptı. Geçmişte Türkiye'ye uygulanan ambargolarla gelişmeye başlayan yerli savunma sanayi, bugün Avrupa kıtasının dört bir yanında ürünleriyle yer alıyor. Kara araçlarından insansız hava araçlarına, mühimmattan yazılıma kadar geniş bir ürün yelpazesıyla 15 ülkeye ihracat yapılıyor. Savunma sanayinin başarısı sadece ihracatla sınırlı kalmıyor, 4 Avrupa ülkesiyle yapılan teknoloji transferi anlaşmalarıyla uluslararası iş birlikleri daha da güçleniyor. Avrupa Birliği ülkelerinin neredeyse yarısıyla savunma iş birliği kuran Türkiye, artık güvenlik tedarikçisi olmanın ötesine geçerek ortak üretici haline geliyor.

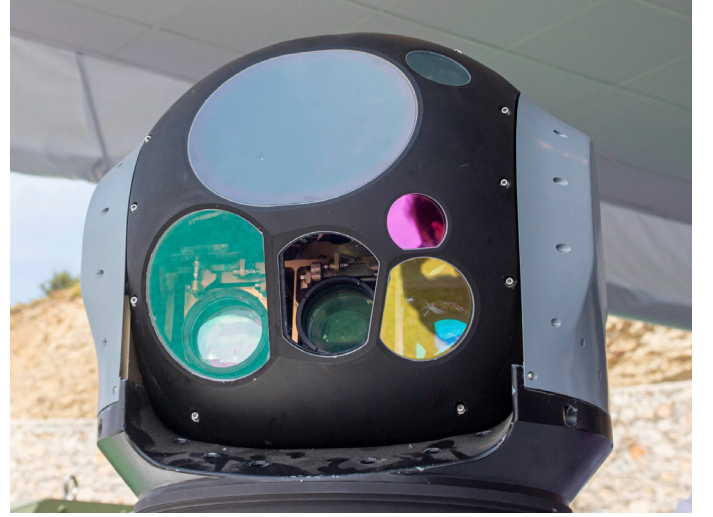

ZIRHLI ARAÇLAR ÖNDE

Avrupa'ya yönelik savunma ihracatında özellikle zırhlı araçlar öne çıkıyor. OTOKAR'ın Estonya ve Romanya'ya, NUROL'un Macaristan'a yaptığı yüksek adetli satışlar, Türk firmalarının kıtadaki güçlü varlığını gösteriyor. Romanya'ya yönelik 1059 araçlık zırhlı filo teslimatı da bu başarının en somut örneklerinden biri oldu. Türk zırhlıları, farklı coğrafi koşullara uyum sağlayacak esneklikte üretiliyor. Avrupa'daki çetin kış koşulları, dağlık araziler ve şehir içi kullanım ihtiyaçları dikkate alınarak geliştirilen bu araçlar, yerel ordular tarafından sahada test edilip onaylanıyor.

ÜRETİM İÇİN ORTAKLIK

Türkiye'nin Avrupa'daki varlığı yalnızca satışla sınırlı değil. Almanya'da kurulması planlanan uzun menzilli silah üretim fabrikasına Türkiye'nin ortak olarak teknoloji transferi ve üretime geçmesi planlanıyor. 2027'de faaliyete geçmesi öngörülen bu tesis, Avrupa savunma sektöründe Türk firmalarının doğrudan üretim ortağı haline geldiği ilk büyük proje olacak.

YAZILIM VE MÜHİMMAT

Türk savunma ürünleri arasında yalnızca zırhlı araçlar ya da SİHA'lar yer almıyor. Mühimmat, optik sistemler, yazılım altyapısı ve radar teknolojileri gibi alanlarda da Avrupa'dan yüksek talep var. Türk firmaları, Polonya'dan Kosova'ya kadar pek çok ülkeye mühimmat üretim teknolojileri, piyade tüfekleri ve komuta kontrol sistemleri ihraç ediyor. Türk yapımı askeri yazılımlar da Avrupa ülkelerinin sistemlerine entegre ediliyor.

DİPLOMASİNİN YENİ AKTÖRÜ: SAVUNMA SANAYİ

Savunma sanayi, artık Türkiye için sadece ekonomik bir getiri değil, aynı zamanda dış politikada etkili bir araç haline geldi. Kurulan işbirlikleri hem diplomatik bağları güçlendiriyor hem de uzun vadeli stratejik kazanımlar sağlıyor. Çok uluslu savunma projelerinde 'ana ortak' olarak yer almak, sektörün öncelikli hedefleri arasında.

BAYKAR ile Leonardo, TUSAŞ ile Airbus arasında yürütülen iş birlikleri bu anlayışın ilk somut adımları oldu.

Bosna Hersek
Zırhlı araç

Polonya
SiHA - GİMBAL

Hırvatistan
SiHA

Slovenya
Zırhlı araç

İtalya
BAYKAR-Leonardo anlaşması
Muhtelif projeler

Almanya
155 milimetre topçu mühimmatı üretim hattı
kurulumu *2027'de faaliyete geçecek

İspanya
Hürjet

Portekiz
Denizde ikmal ve lojistik gemisi

Kosova
SiHA - OMTAS -
Piyade Tüfeği - Zırhlı
araç - Havan sistemi

Macaristan
Zırhlı araç

Arnavutluk
SiHA

Makedonya
BORAN OBÜS - Zırhlı araç

Estonya
Zırhlı araç

Romanya
Zırhlı araç - SiHA

Ukrayna
Zırhlı araç - SiHA

ATMACA SINIRLARI AŞTI

Türkiye'nin savunma sanayindeki gurur kaynaklarından ATMACA Gemi Savar Füzesi, küresel başarılarını artırmaya devam ediyor. ROKETSAN, Endonezya ile daha önce gerçekleştirdiği ATMACA füze tedarikine yönelik ilk anlaşmasının ardından, yeni bir büyük ihracat sözleşmesine daha imza attı.

Endonezya'nın başkenti Cakarta'da düzenlenen INDO DEFENCE 2025 Fuarı'nda imzalanan yeni sözleşmeyle, Endonezya mevcut yabancı yapım Gemi Savar füzelerini sökerek, tamamen Türk yapımı ATMACA sistemlerini kullanma kararı aldı. Bu hamleyle ATMACA, Endonezya'nın deniz savunma stratejisinde kritik bir silah haline gelirken, iki ülke arasındaki savunma iş birliği de yeni bir seviyeye taşındı. ROKETSAN Genel Müdürü Murat İkinci, fuar sırasında yaptığı açıklamada, Endonezya ile devam eden iş birliğinin önemine vurgu yaptı:

“Endonezya, ATMACA ile başladığımız ihracat hamlesinde büyük bir potansiyel sunuyor. Ortak geliştirmeler dâhil birçok projeyi birlikte yürütüyoruz. ATMACA, Endonezya'daki mevcut ve yeni platformlarda tercih edilen Gemi Savar füzesi oldu. Yoğun rekabete rağmen rakipleri geride bırakarak, Endonezya'nın mevcut sistemlerini ATMACA ile değiştirme aşamasına geldik. Bu, Türkiye savunma sanayinin ihracatındaki en önemli hamlelerden biri. ATMACA artık sadece Türkiye'de değil, dünyanın çeşitli ülkelerinde standart bir ürün haline geldi.”

Bu süreçte Türkiye'nin önde gelen gemi inşa firmalarından SEFİNE Tersanesi de önemli bir rol üstleniyor. Endonezya Savunma Bakanlığı'nın iki deniz platformuna ATMACA Silah Sistemi entegrasyonuna yönelik sözleşme, INDO DEFENCE 2025 Fuarı'nda SEFİNE Tersanesi ve ROKETSAN arasında imzalandı. ROKETSAN Genel Müdürü İkinci törende şu ifadeleri kullandı:

“Bu sözleşme, SEFİNE Tersanesi ile birlikte Endonezya'nın deniz savunma kapasitesini artırmaya yönelik kararlı iş birliğimizin somut göstergesidir. Türkiye'nin savunma sanayisindeki gücünü ve uluslararası ortaklıklara bağlılığını bir kez daha ortaya koyuyoruz. Önümüzdeki dönemde dost ve müttefik ülke Endonezya'nın kısa ve uzun vadeli savunma ihtiyaçlarını karşılamak için yeni projeler ve iş birlikleri geliştirmeye devam edeceğiz.

Türkiye'nin bayrağını farklı coğrafyalarda dalgalandırmayı sürdüreceğiz.”

Sırada ÇAKIR Var: Ortak Üretim Konuşuluyor

Genel Müdür Murat İkinci ÇAKIR'ın deniz platformlarına entegrasyon edilmiş versiyonu da dahil şekilde Endonezya'da ortak üretiminin de konuşulduğunu belirtirken, “Endonezya bir deniz ülkesi, Endonezya bir adalar ülkesi. Asya Pasifik'e baktığımızda özellikle deniz hâkimiyeti çok kıymetli bu alan için. O anlamda baktığımızda hem platform sayısının çok yüksek olması hem de bu anlamda kıyı savunma sistemleri, bunlara entegre olacak sistemlerin çok ciddi bir potansiyelinin olması, ÇAKIR'ın burada ortak üretilmesinin çok kıymetli bir anlam ifade ettiğini gösteriyor. Biz de bu anlamda elimizden gelen desteği vermeye ve bu konudaki ihracat potansiyelimizi artırmaya gayret gösteriyoruz.” şeklinde konuştu.

ATMACA füze sistemi entegrasyonunu kapsayan bu sözleşme, Türkiye'nin askeri gemi inşa ve füze teknolojilerindeki gücünü uluslararası arenada bir kez daha kanıtlamış oldu. Endonezya ile savunma sanayi alanında artan iş birliği, her iki ülkenin stratejik ortaklıklarını derinleştirmesi açısından büyük önem taşıyor.

ÇAKIR'DAN GÖKLERDE AKILLI VURUŞ: OTONOM GÖREVDE TAM İSABET!

Türk savunma sanayii bir ilke daha imza attı. ROKETSAN tarafından geliştirilen yeni nesil seyir füzesi ÇAKIR, BAYRAKTAR AKINCI TİHA'dan fırlatılarak gerçekleştirdiği otonom hedef tanıma ve alçak irtifa atış testini başarıyla tamamladı. ÇAKIR, hedefini kendi zekâsıyla buldu ve nokta atışı yaptı.

Türkiye'nin ileri teknoloji savunma çözümlerinden biri olan ÇAKIR Seyir Füzesi, BAYKAR üretimi BAYRAKTAR AKINCI Taarruzi İnsansız Hava Aracı (TİHA) üzerinden yapılan testte “Alçak İrtifa Seyir ve Otonom Hedef Tanıma” görevini başarıyla yerine getirdi. Bu atış testiyle birlikte ÇAKIR'ın gelişmiş yapay zekâ kabiliyetleri ile AKINCI'nın yerli mühimmatla entegre görev başarısı bir kez daha teyit edilmiş oldu. BAYKAR tarafından yapılan açıklamada, ÇAKIR'ın düşük irtifada seyredirken hedefine otonom olarak kilitlendiği ve tam isabetle hedefini vurduğu bildirildi.

Paylaşılan mesajda, “BAYRAKTAR AKINCI / ÇAKIR Seyir Füzesi Alçak İrtifa Uçuşu ve Otonom Hedef Tanıma Atış Testi Tam İsbet” ifadeleri kullanıldı.

ROKETSAN Genel Müdürü Murat İkinci, testin ardından yaptığı paylaşımında milli savunma kabiliyetlerine dikkat çekerek şunları söyledi:

“SİHA’larımızın pençeleri artık çok daha güçlü. ÇAKIR Seyir Füzemiz AKINCI’den yapılan test atışında hedefini tam isabetle vurdu. Ülkemiz için güç birliği ile çalışmaya ve üretmeye devam ediyoruz.”

BAYKAR Genel Müdürü Haluk Bayraktar da gelişmenin savunma sanayii için bir dönüm noktası olduğunu belirterek şu açıklamada bulundu:

“Savunma sanayimizin bağımsızlık hedefinde önemli bir kilometre taşını daha geride bıraktık. BAYRAKTAR AKINCI’den ateşlenen ÇAKIR Seyir Füzesi, sadece hedefini vurmakla kalmadı, alçak irtifada uçarak hedefini otonom şekilde tanıdı ve tam isabetle hedefe angaje oldu. Bu kabiliyet caydırıcılığımıza ‘akıl’ katan bir güç!”

ÇAKIR: Modüler Yapısı ve Akıllı Özellikleriyle Yeni Nesil Füze

ROKETSAN tarafından geliştirilen ÇAKIR Füze Ailesi, modüler mimarisi sayesinde farklı görevler için özelleştirilebilen çok yönlü bir sistem olarak öne çıkıyor. Dört ana görev sınıfında tasarlanan ÇAKIR, şu versiyonları içeriyor:

- Gemi Savar Füzesi (IIR, RF, Hibrit)
- Elektronik Harp Füzesi
- Seyir Füzesi (IIR, RF, Hibrit)
- Sürü Sensörlü Seyir Füzesi

Bu yapı sayesinde Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları ile Milli İstihbarat Teşkilatı gibi kurumların değişen operasyonel ihtiyaçları karşılanabiliyor.

Özellikle Elektronik Harp ve Sürü Sensör konfigürasyonları ile ÇAKIR, klasik füze anlayışının ötesinde yeni bir taktik vizyon sunuyor.

150+ Km Menzil, Hafif Yapı, Çoklu Taşıma Avantajı

Yaklaşık 275 kilogram ağırlığında ve 150 kilometrenin üzerinde menzile sahip olan ÇAKIR, hafifliği sayesinde birden fazla mühimmatın aynı anda taşınmasına olanak tanıyor. Bu özellik, özellikle faydalı yük kapasitesi sınırlı olan hava platformlarında operasyonel esnekliği artırıyor. ÇAKIR’ın tam isabetle tamamladığı otonom görev, Türkiye’nin yüksek teknolojiye dayalı akıllı mühimmat kabiliyetlerinin geldiği noktayı gösteriyor. ROKETSAN ve BAYKAR gibi öncü şirketlerin ortak başarıları, Türk savunma sanayiinin küresel rekabetteki gücünü daha da pekiştiriyor.

SEDEF TERSANESİ’NDEN ÜÇLÜ OPERASYON

Türk savunma sanayisinin önde gelen tersanelerinden SEDEF Tersanesi, aynı gün içinde üç önemli operasyonu başarıyla tamamlayarak dikkatleri üzerine çekti. MİLGEM projesi kapsamında inşa edilen gemilerin sevkiyatı ve yeni ticari gemilerin denize indirilmesiyle, tersane faaliyetlerinde eşzamanlı yürütme kabiliyetini bir kez daha kanıtladı.

MİLGEM 6 Havuzdan Çıktı, ANADOLU Tersanesi’ne Uğurlandı

Milli Gemi Projesi (MİLGEM) kapsamında inşa edilen altıncı gemi, planlanan takvime uygun şekilde SEDEF Tersanesi havuzundan çıkarıldı. Gemi, sistem montajlarının devam edeceği ANADOLU Tersanesi’ne başarıyla sevk edildi. Bu hamleyle birlikte, gemi inşa süreci bir sonraki aşamaya taşındı.

MİLGEM 7 ve NB216 Rıhtım Manevrasını Tamamladı

İstanbul Tersanesi'nde denize indirilen MİLGEM 7 (TCG İZMİT) ve ticari tip konteyner gemisi NB216 "Kâşif Kalkavan", tersanenin rıhtım manevra alanında gerçekleştirilen başarılı işlemlerin ardından kendi deniz platformlarına yerleştirildi. Her iki geminin de sahaya geçiş süreci sorunsuz şekilde tamamlandı.

"Kâşif Kalkavan": Modern ve Çevreci Konteyner Gemisi

Turkon Line için inşa edilen ve 41.200 DWT taşıma kapasitesine sahip NB216 "Kâşif Kalkavan" konteyner gemisi, çevreci ve yüksek verimlilik hedefiyle geliştirildi. 199,95 metre boyunda ve 37,5 metre enindeki gemi, 18 knot azami hıza ulaşabiliyor. Türk ticari filosuna önemli bir katkı sağlaması bekleniyor.

SEDEF Tersanesi'nin aynı anda yürüttüğü bu üç kritik operasyon, Türkiye'nin savunma ve deniz taşımacılığı alanındaki üretim kabiliyetlerini ve tersane organizasyon yapısını bir kez daha gözler önüne serdi. MİLGEM projesi ile denizlerdeki milli güç artırılırken, yeni nesil ticari gemilerle lojistik kapasite de ileri taşınıyor.

KIZILELMA TESTLERİNİ SÜRDÜRÜYOR

BAYKAR Teknoloji ürünü BAYRAKTAR KIZILELMA PT-4 AB Kalkışlı Aerodinamik Sistem Tanımlama Testi'ni başarıyla icra etti. Söz konusu uçuş testine ait bir paylaşımda bulunan BAYKAR Teknoloji Lideri Selçuk Bayraktar, paylaşımında o anlara ait görüntülere de yer verirken, KIZILELMA'nın test süreci planlanan takvime uygun şekilde sürüyor. TC-OZB4 kuyruk numaralı PT4, test uçuşunda gerçekleştirilen sistem tanımlama faaliyetlerini ve keskin manevraları başarılı bir şekilde tamamladı.

KHAN BALİSTİK FÜZE TESLİMATI BAŞLADI

ROKETSAN, Türkiye'nin yüksek hassasiyetli balistik füze sistemlerinden KHAN'ın ilk teslimatlarını Endonezya'ya gerçekleştirdi. Teslimatlar, bölgedeki füze pazarının büyüklüğünü bir kez daha gözler önüne serdi.

Türkiye'nin önde gelen savunma sanayi kuruluşlarından ROKETSAN, geliştirdiği KHAN balistik füzesi ile yeni bir ihracat başarısına daha imza attı. ROKETSAN Genel Müdürü Murat İkinci, Cakarta'da düzenlenen INDO DEFENCE 2025 Savunma Sanayii Fuarı'nda yaptığı açıklamada, Endonezya'ya KHAN Füze Sistemi teslimatlarının başlatıldığını duyurdu.

ROKETSAN tarafından geliştirilen ve Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde BORA Füzesi olarak bilinen sistemin ihracat versiyonu olan KHAN, artık Endonezya Silahlı Kuvvetleri envanterine giriyor. Genel Müdür İkinci, teslimatların başladığını ve bu sürecin kademeli olarak devam ettiğini belirtti:

"KHAN Füzesi'nin kullanıcılarından biri Endonezya. İhracatını gerçekleştirdik, şu anda teslimatlar başladı. Araçlar sevk edilmeye başlandı. Tamamlandığında ek siparişlerin gelmesini bekliyoruz."

Endonezya gibi ada ve deniz coğrafyasına sahip ülkeler için uzun menzilli, yüksek hassasiyetli vurucu güçler, stratejik caydırıcılığın önemli bir parçası. ROKETSAN'ın KHAN teslimatları, yalnızca ticari bir başarı değil, aynı zamanda Türkiye'nin teknoloji ihracatında ulaştığı noktayı da gösteriyor. İkinci, açıklamasında TRG-122, TRG-230 ve TRG-300 gibi farklı kalibredeki balistik füze sistemlerine yönelik bölgesel talebin yüksekliğine de dikkat çekti:

“Bu bölge, KHAN dâhil çok çeşitli balistik füze kalibrelerine büyük pazar potansiyeli taşıyor. Sahada hızlı müdahale imkânı sağlayan sistemler ve ilerleyen dönemde hipersonik füzeler, yeni dönemi şekillendirecek.”

1 Metre Altı Vuruş Hassasiyeti: Tamamı ROKETSAN Mühendisliği

KHAN Füzesi, yüksek hassasiyetli güdüm teknolojisi sayesinde kilometrelerce uzaklıktaki hedefi 1 metrenin altındaki sapma payı ile vurabiliyor. Bu, sahada taktik üstünlük sağlayan ve kritik noktaları etkisiz hale getirebilen “cerrahi hassasiyette” bir güç anlamına geliyor.

Murat İkinci, bu konuda “Tamamı ROKETSAN teknolojisiyle geliştirilen bu sistemler, savaş alanında tehdit olan noktaları nokta atışıyla vurabilecek kabiliyete sahip. Böylece karşı tarafı hareket edemez hale getirecek kadar stratejik üstünlük sağlıyoruz.” ifadelerini kullandı.

KHAN’ın bu yetenekleri, sadece Endonezya değil, bölgedeki diğer ülkeler için de güçlü bir cazibe merkezi oluşturuyor.

- KHAN Balistik Füzesi Nedir?
- Menzil: 280+ kilometre
- Savaş Başlığı: Yüksek infilaklı parça tesirli veya delici
- Güdüm: Ataletsel + Küresel Konumlama Sistemli (INS/GPS)
- Vuruş Hatası: <1 metre
- Taşıyıcı Platform: 8x8 Taktik Tekerlekli Araçlar

KHAN’ın Endonezya envanterine girmesi, sadece iki ülke arasında derinleşen savunma iş birliğini değil, aynı zamanda Türk savunma sanayiinin küresel rekabette geldiği noktayı da simgeliyor. ROKETSAN’ın bu alandaki teslimatları ve devam eden pazarlık süreçleri, önümüzdeki dönemde bölgedeki savunma dengelerinde etkili olmaya aday.

BORAN MAKEDONYA ORDUSU ENVANTERİNDE

Makine ve Kimya Endüstrisi AŞ (MKE) tarafından tamamen yerli ve milli imkânlarla geliştirilen hafif çekili obüs BORAN, Türk savunma sanayiinde önemli bir başarıya daha imza attı. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin ilk yurtdışı obüs ihracatı olan BORAN, Bangladeş’in ardından şimdi de Kuzey Makedonya’ya ihraç edilerek Avrupa kıtasına ilk obüs teslimatını gerçekleştirdi.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı ile 21 Aralık 2022 tarihinde imzalanan sözleşme kapsamında, 6 adet 105 mm Havadan Taşınabilir Hafif Çekili Obüs ve beraberindeki mühimmat, 6 Haziran 2025 tarihinde Makedon yetkililere teslim edildi. Bu ihracat, Türkiye’nin Avrupa’ya gerçekleştirdiği ilk obüs ihracatı olma özelliğini taşıyor.

BORAN, MKE’nin güçlü mühendislik altyapısının ve Türkiye’nin yerli savunma sanayisi vizyonunun somut bir göstergesi olarak küresel pazardaki yerini sağlamlaştırıyor. Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde 2021 yılından beri bulunan BORAN, 105 milimetre çapında ve 30 kalibre uzunluğundaki namluya sahip. Atış Kontrol Sistemi dâhil olmak üzere 1.745 kilogram ağırlığında olan sistem, deniz seviyesinde 17 kilometre menzile ulaşabiliyor ve bir dakikadan kısa sürede kurulup atışa hazır hale gelebiliyor. Dakikada 6 atım yapabilme kapasitesi ve helikopterlerle taşınabilme özelliğiyle dikkat çeken BORAN, kendi sınıfında dünyanın en hafif obüsü olma unvanını taşıyor. Sikorsky S-70 ve Chinook helikopterleriyle havadan, ağır yük taşıma kapasitesine sahip kara araçlarıyla ise karadan taşınabilen BORAN, teker üzerinde atış yapabilme kabiliyeti sayesinde rakiplerinden ayrılıyor.

GPS destekli Atış Kontrol Sistemi, panoramik dürbün ve hızlı mevzilenme kabiliyeti ile BORAN, klasik sistemlere kıyasla sahada daha esnek, etkili ve hızlı bir operasyon imkânı sunuyor. Bu özellikleriyle TSK’nın iç güvenlik ve hava destekli operasyonlarında başarıyla kullanılan sistem, özellikle komando tugayları için de özel olarak tasarlandı.

TÜRK ASKERİNİN YENİ GURURU: G BOT-470

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin on yıllardır kullandığı Fransız yapımı "ZODIAC" şişme botlarının yerini artık yerli ve milli üretim G Bot-470 alıyor.

Afyonkarahisar'daki 8'inci Ana Bakım Fabrika Müdürlüğü, uzun süren Ar-Ge çalışmaları sonucunda 2023 yılında yüksek performanslı G Bot-470'leri üretmeyi başardı. İlk etapta seçili birliklere teslim edilen botlar, özellikle Isparta Eğirdir'deki Dağ Komando Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığı'nda aktif olarak kullanılıyor. Botlar, "Bot ile İntikal", "Su Altı Arama Kurtarma", "Bot Devirme" ve "Personel Atma/Toplama" gibi zorlu eğitimlerde son derece başarılı performans sergiledi.

- Teknik Özellikler
- Boyut: 4.70 metre
- Ağırlık: 135 kg
- Taşıma Kapasitesi: 1.250 kg (10 personel)
- Motor Gücü: 40 beygir
- Avantajlar: Hafifliği, dengesi ve dayanıklı yapısıyla dikkat çekiyor

Birliklerden gelen geri bildirimlerle sürekli geliştirilen G Bot-470'lerin, yakın gelecekte yalnızca Türk ordusunda değil, dünya çapında diğer orduların ve arama-kurtarma ekiplerinin envanterine girmesi bekleniyor.

OTOKAR'DAN ROMANYA'YA İLK COBRA II TESLİMATI

OTOKAR, geçen yıl Romanya Savunma Bakanlığı ile 1059 adet COBRA II 4×4 aracı kapsayan bir sözleşme imzalamıştı. Türkiye'nin savunma sanayiinde tek kaleme yaptığı en büyük kara platformu ihracatı olan bu sözleşme çerçevesinde, OTOCAR'ın Sakarya'daki tesislerinde gerçekleşen üretim sonrasında araçlar, entegrasyon için Romanya'ya sevk edildi.

OTOKAR açıklamasında, "İlk COBRA II partisinin teslimatı, projenin ivme kazandığının erken bir göstergesidir." ifadesini kullandı. Şirketin üst yönetimi bu projeyi, "Türkiye'nin savunma sanayii varlığını Avrupa'da genişletmek için bir fırsat" olarak değerlendiriyor. Şirket, bölgedeki zırhlı araç ve taktik mobilite taleplerinin arttığına da dikkat çekti. Proje kapsamında Romanya'nın da ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda COBRA II'nin farklı görevlere uygun modelleri üretilecek.

COBRA, OTOCAR tarafından geliştirilen ve ilk ünitesi 1997 yılında üretim hattından çıkan çok yönlü bir zırhlı araç. Başlangıçta Türk ordusu için tasarlanan araç; zırhlı personel taşıyıcı, tanksavar aracı, keşif platformu, yer gözetleme birimi, ileri gözetleme noktası ve hatta zırhlı ambulans olarak işlev görmeyi de içeren bir dizi yetenek sunuyor. COBRA II; 12.7 mm makineli tüfekler, 20 mm toplar ve tanksavar füzeleri dâhil olmak üzere çeşitli silah ve taret seçenekleriyle donatılabilir. Çelik gövdesi mayınlara (hem anti-personel hem de anti-tank), el yapımı patlayıcılara, topçu şarapneline ve uzun menzilli silahlara karşı koruyucu niteliklere sahip.

ASELSAN ENDONEZY'A'DA YENİ ANLAŞMALAR'A İMZA ATTI

Endonezya'nın başkenti Cakarta'da düzenlenen INDO DEFENCE 2025 Fuarının en büyük katılımcıları arasında yer alan ASELSAN, fuarda yeni iş ortaklıklarını geliştirme ve ortak üretim alanında iş birlikleri konusunda önemli adımlar attı.

ASELSAN, iki ülkenin üst düzey yetkililerin huzurunda imzalanan 5 anlaşma ile iki ülke arasındaki iş birliğinin stratejik önemi bir kez daha pekiştirdi. Bu kapsamda PT PINDAD ile yapılan anlaşma silah sistemleri, güdüm ve atış kontrol teknolojilerinde iş birliğini kapsıyor. PT LEN INDUSTRI, DEFEND ID aracılığıyla radar, gözetleme, siber güvenlik ve komuta sistemlerinde teknoloji transferi ve ortak üretimi kapsıyor. CSC GROUP ile yapılan anlaşma ortak fırsatlara odaklanırken, EXCALIBUR ARMY ile gerçekleştirilen takım sözleşmesi, ASELSAN sistemlerinin Endonezya'nın PATRIOT 4x4 araçlarında kullanılmasını içeriyor. PT PAL anlaşması ise modernizasyon ve yeni platform geliştirme konularını kapsıyor.

Öte yandan ASELSAN, bölgedeki varlığını Endonezya Ofisi'nin açılışı ile güçlendirdi. ASELSAN Endonezya, doğrudan etkileşim, özel çözüm geliştirme ve uzun vadeli bakım için bir merkez olarak hizmet verecek. Açılış törenine; Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, Milli Savunma Bakan Yardımcısı Şuay Alpay, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Kemal Yeni, ASELSAN CEO'su Ahmet Akyol, ROKETSAN Genel Müdürü Murat İkinci, HAVELSAN Genel Müdürü Dr. Mehmet Akif Nacar ile Türk ve Endonezyalı yetkililer katıldı.

HAVELSAN, GELECEĞİN SAVUNMA TEKNOLOJİLERİNİ TANITTI

HAVELSAN, INDO DEFENCE 2025 fuarında boyunca komuta kontrol sistemleri, otonom teknolojiler, siber güvenlik ve simülasyon alanlarındaki ileri çözümlerini uluslararası ziyaretçilere tanıttı. Firma hem mevcut ürün portföyünü hem de geleceğin teknolojilerini yansıtan yeni nesil sistemlerini sergiledi. HAVELSAN yetkilileri, fuarın sadece ürün sergileme platformu olmadığını, aynı zamanda stratejik iş birlikleri ve bölgesel ortaklıklar için önemli fırsatlar sunduğunu ifade ederken, özellikle komuta kontrol ve otonom sistemler gibi yüksek katma değerli çözümler, fuarın ilk gününden itibaren Asya-Pasifik bölgesinden gelen delegasyonların büyük ilgisini çekti.

STM CG-78 VE TAKTİK MİNİ İHA'LARINI ENDONEZY'A'DA SERGİLEDİ

Milli ve yenilikçi sistemleriyle Türk savunma sanayisinde önemli ihracat başarılarına imza atan STM, fuarda askeri deniz platformları ve taktik mini İHA sistemleriyle yer aldı.

Türk Deniz Kuvvetleri başta olmak üzere Ukrayna, Pakistan, Portekiz ve Malezya donanmaları için su üstü ve su altı platformları inşa eden STM, 6 deniz projesini Endonezya'da sergilerken, Türkiye'nin Asya Pasifik bölgesine gerçekleştirdiği ilk ve tek korvet ihracatı olan Malezya Korveti (LMS Batch-2), Türkiye'nin milli firkateyni projesi İstif sınıfı (TCG İSTANBUL), Pakistan denizde ikmal tankeri ve STM MPAC hücum bot fuarda ziyaretçilerle buluştu. Sahil güvenlik gemileri üzerine tasarım çalışmalarına imza atan STM, bu fuarda CG-78 adını verdiği sahil güvenlik gemisini de ilk kez tanıttı. Taktik mini İHA'da Türkiye'de ve dünyada öncü sistemler geliştiren STM, üç kıtada 10'dan fazla ülkeye ihraç edilen Türkiye'nin ilk milli vurucu İHA'sı KARGU'yu anti personel ve zırh delici mühimmat başlığı ile fuar katılımcıları ile buluşturdu. STM, Türk Silahlı Kuvvetlerinin envanterine giren, terörle mücadelede aktif olarak kullanılan ve ihracat başarıları yakalayan gözcü İHA TOGAN ile mühimmat bırakan İHA BOYGA'yı da fuarda sergiledi.

Milli imkânlarla geliştirilen ve deniz testleri başarıyla devam eden Türkiye'nin milli insansız otonom sualtı aracı STM NETA ve Türkiye'nin özel harekât ve hücum maksatlı ilk milli denizaltı tasarımı STM500 de fuarda yerini aldı.

KAPLAN ZPT ENDONEZYA'DA GÖRÜCÜYE ÇIKTI

Endonezya Ordusu'nun 30 ton sınıfı paletli personel taşıyıcı ihtiyacına yönelik olarak, PT Pindad ile FNSS arasında "KAPLAN Zırhlı Personel Taşıyıcı (KAPLAN ZPT) Geliştirme ve Üretim Sözleşmesi" 2024 yılının Ekim ayında SAHA EXPO Fuarı'nda imzalanmış ve aynı fuarda aracın ilk konsept tasarım modeli FNSS standında görücüye çıkmıştı.

2025'in Haziran ayında Endonezya'nın Jakarta kentinde gerçekleştirilen INDA DEFENCE Fuarı'nda KAPLAN ZPT, PT Pindad standında fuar ziyaretçilerinin ilgisine sunuldu. Projenin imalat faaliyetlerinin bu yıl içerisinde başlaması hedefleniyor. Teslimatlar ise 2026 yılı sonunda yapılacak. İlk araç Türkiye'de FNSS tesislerinde, ikinci araç ise Endonezya'da PT Pindad tarafından üretilecek. Aracın testleri her iki ülkede ortak olarak gerçekleştirilecek.

KAPLAN ZPT, gelişmiş balistik koruma ve mayın koruma sistemleriyle sınıfının en iyileri arasında yer alıyor. FNSS'nin paletli araçlardaki tecrübesi ve KAPLAN MT'den elde edilen tüm iyileştirmeler bu araçta da kullanıldı. İnsanlı veya insansız kule seçenekleri sunan araç, nişancı, sürücü ve komutan dâhil toplam 13 personel taşıma kapasitesine sahip.

Her türlü arazi ve iklim koşulunda yüksek performans gösteren KAPLAN ZPT, asfalt veya stabilize yollarda yüksek hızla hareket edebiliyor. Gelişmiş süspansiyon sistemi ile yol tutuşunu artırırken, araç titreşimleri minimize ediliyor. Ayrıca 360 derece durumsal farkındalık sağlayan kameralar ve Muharebe Sahası Yönetim Sistemi gibi modern elektronik altyapıya sahip.

Araç, yüzde 30 yan eğim, yüzde 60 dik eğim, 2,2 metrelik hendek ve 0,90 metrelik dikey engelleri aşabiliyor. Saatte 70 km hıza ulaşabilen ve 450 km'yi aşan operasyonel menzili ile uzun mesafeli intikallerde üstün performans sağlıyor.

TÜRK ZIRHLISI YÖRÜK ENDONEZYA'DA YENİ GÖREVE HAZIRLANIYOR

YÖRÜK 4x4 Hafif Zırhlı Araç ile Endonezya polisine hizmet veren NUROL MAKİNA, ordu tarafından talepleri karşılayarak ülkedeki varlığını güçlendirmeyi amaçlıyor.

Türk savunma sanayisinin zırhlı kara aracı üreticilerinden NUROL MAKİNA, Endonezya'da düzenlenen INDO DEFENCE Expo & Forum 2025 fuarında bu ülkeye ihraç edilen YÖRÜK (NMS) 4x4 Hafif Zırhlı Aracı sergiledi. NUROL MAKİNA İş Geliştirme Direktörü Mehmet Çorbacıoğlu, yaptığı açıklamada, fuara üçüncü kez katıldıklarını belirtirken, BRİMOB olarak bilinen Endonezya polisinin seçkin özel harekât ve taktik birimi ile imzalanan sözleşme sonucu teslimatları geçen yıl tamamladıklarını hatırlattı.

Çorbacıoğlu, fuarda da BRİMOB tarafından kullanılan aracı sergilediklerini ifade etti. Çorbacıoğlu, "BRİMOB dışında ordu tarafında da aracımıza yönelik talepler mevcut. Bu görüşmeleri yaptık, fuar sonrasında da takibini sürdüreceğiz. Malezya'nın ardından Endonezya sözleşmemiz imzalanmıştı. Bölgede NUROL MAKİNA'nın varlığı günden güne artmakta." dedi.

NUROL MAKİNA, imzalanan sözleşme doğrultusunda yaklaşık 80 aracı ile Endonezya'da görev yapıyor.

TSK'NIN GÜCÜ YERLİ VE MİLLÎ ÜRETİMLE ARTIYOR

Türk Silahlı Kuvvetlerimizin modern ve güçlü savunma kapasitesi, tam bağımsız savunma sanayi hedefi doğrultusunda geliştirilen yerli ve millî savunma sanayi ürünleri ile her geçen gün daha da ileriye taşınıyor. Bu çerçevede Kara Kuvvetleri Komutanlığına, muhtelif miktarda yerli üretim savunma sanayi ürünü sistemin teslimatı gerçekleştirildi.

Muayene ve kabul faaliyetleri tamamlanan; 5,56 mm Piyade Tüfeği (SAR-56), DRAGONEYE-2 Termal Kamera ve Modüler Gündüz Görüş Kamerası, envantere alınarak Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki modern sistemler arasındaki yerlerini aldı.

Bu gelişmeler, TSK'nın sahadaki etkinliğini artırırken, yerli ve millî üretim kabiliyetlerinin geldiği noktayı da bir kez daha ortaya koydu.

BAYKAR VE LEONARDO İŞ BİRLİĞİ PARİS'TE SAHNEYE ÇIKIYOR

BAYKAR ve LEONARDO İşbirlikçi LBA SYSTEMS Paris'te ilk kez ortak ürünlerini sergileyecek.

Dünyanın en köklü ve büyük havacılık fuarlarından biri olan Paris Air Show, bu yıl 55'inci kez kapılarını açacak. 16-22 Haziran 2025 tarihleri arasında Paris-Le Bourget Havalimanı'nda düzenlenecek fuar, havacılık ve uzay sektöründeki en son teknolojileri bir araya getirecek. BAYKAR ile LEONARDO arasında kurulan LBA SYSTEMS ortak girişimi de bu yılki fuarda ilk kez uluslararası tanıtımını yapacak. Küresel SİHA pazarında lider konumda bulunan BAYKAR ve dünyanın en büyük savunma şirketlerinden biri olan LEONARDO, bu ortaklıkla savunma sanayiinde yeni bir sayfa açmayı hedefliyor.

LBA SYSTEMS adıyla kurulan ortaklık için, LEONARDO Üst Yöneticisi (CEO) ve Genel Müdürü Roberto Cingolani ile BAYKAR Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar, fuar öncesinde bir videolu davet mesajı yayımladı. Selçuk Bayraktar mesajında şu ifadelerle yer verdi:

“LBA SYSTEMS, mühendisliğin iki ağır topunu ortak vizyonla bir araya getiriyor. BAYKAR'ın savaşta kendini kanıtlamış teknolojileri ile LEONARDO'nun Avrupa deneyimi ve sistem entegrasyonu mükemmel bir ittifak oluşturuyor. Gelin tanışalım, bağlantı kuralım ve bu heyecan verici günlere birlikte katılalım.”

Roberto Cingolani ise mesajında şu cümleleri kullandı:

“LEONARDO ve BAYKAR arasındaki güçlü sinerji bu ortak girişimin en önemli özelliği. En gelişmiş elektronikleri, sensörleri, kameraları ve teknolojileri, BAYKAR'ın farklı boyutlarda ürettiği en gelişmiş insansız hava araçlarıyla birleştirebiliriz. Bir şey mi görmek istiyorsunuz? İHA'ları, faydalı yük taşıma sistemleri görmek mi istiyorsunuz? Ekibi mi görmek istiyorsunuz? Paris'te görüşmek üzere. Bizi izlemeye devam edin.” BAYKAR tarafından geliştirilen milli teknoloji ürünleri de fuar kapsamında Paris Air Show'da ilk kez sergilenecek. BAYKAR, statik alanda BAYRAKTAR AKINCI TİHA, BAYRAKTAR TB3 SİHA ve KEMANKEŞ 1 Mini Akıllı Seyir Füzesi'ni tanıttacak.

TÜRK SAVUNMA FİRMALARI ENDONEZYA'DAN MEMNUN DÖNDÜ

Asya savunma pazarı için en önemli vitrinlerden biri olan INDO DEFENCE 2025 Fuarı'nda Türkiye'den 29 firma yer aldı. Ülkemizi temsil eden firmalar ABRAMAK, AEORAMAC, ANOVA, ARMELSAN, ASELNAN, ASSAN, BAYKAR, EFOR GLOBAL, ELSİS, GARANTİ GİYİM, HAVELSAN, KARMETAL, KAYACI SAVUNMA, KOLUMAN, MKE, NUROL MAKİNA, REPKON, ROKETSAN, SARSILMAZ, SDT, SENSORSAN, STM, TAIS, TİMSAN, TRANSVARO, TURMAKS, TUSAŞ, YONTECH (Yonca Teknik) olurken, yeni işbirlikleri için ikili temaslarda bulundular.

CTECH, ARMELSAN VE DELTAV, fuar kapsamında elektronik ekipman üretimi alanında faaliyet gösteren Endonezya devlet kuruluşu PT LEN Industri (PERSERO) firması ile Mutabakat Zaptı (MoU) imzaladılar.

Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, LIMA-25 Uluslararası Savunma Fuarı'nı değerlendirirken, "Türk savunma sanayimiz, geliştirdiği yüksek teknoloji ürünleriyle sadece ülkemizin değil, dost ve müttefik ülkelerin de güvenliğine katkı sunmaya devam ediyor. LIMA-25 Fuarı, bu vizyonumuzu uluslararası platformda bir kez daha ortaya koydu. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde; yerli ve milli üretim gücümüzle, stratejik iş birliklerimizi her geçen gün daha da derinleştiriyor, küresel savunma ekosisteminde etkinliğimizi artırıyoruz." ifadelerini kullandı.

Türk Savunma Sanayi firmaları, 16-22 Haziran tarihleri arasında 55. Kez düzenlenecek "PARIS AIRSHOW 2025" organizasyonuna da katılarak Avrupa ve dünya pazarı için ürünlerini sergileyecek.

TÜRKİYE VE AZERBAYCAN, "MUSTAFA KEMAL ATATÜRK 2025" TATBİKATI YAPACAK

Türkiye ve Azerbaycan, 20-30 Haziran'da Azerbaycan'a bağlı Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nde ortak askeri tatbikat düzenleyecek. Tatbikatta, Türk Silahlı Kuvvetlerinden 1'inci Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı personeli ile Nahçıvan'daki Azerbaycan ordusuna bağlı birlikler arazide filli atışlı görevler icra edecek. Tatbikat, 20 Haziran'da başlayacak, 30 Haziran'da sona erecek. Nahçıvan'da iki ülkenin ortaklaşa gerçekleştirdiği, 12 Haziran'da başlayan "Sarsılmaz Kardeşlik" bilgisayar destekli komuta yeri tatbikatı ile "Mustafa Kemal Atatürk 2025" tatbikatının seçkin gözlemci günü eş zamanlı olarak 30 Haziran'da icra edilecek.

ASKERİ DİPLOMASİ HIZ KESMİYOR

Türkiye ve Yunanistan arasında 2025 yılı için planlanan Güven Artırıcı Önlemler uygulamaları çerçevesinde iki ülke askeri komutanları arasında karşılıklı ziyaretler gerçekleştirilecek. Buna göre, 17-19 Haziran tarihlerinde Yunanistan Suda Deniz Üs Komutanı, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı'nı Muğla'da, 18-19 Haziran'da ise Yunanistan 31'inci Mekanize Piyade Tugay Komutanı, 4'üncü Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'nı Edirne'de ziyaret edecekler.

Diğer taraftan, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Metin Gürak'ın resmi davetlisi olarak ülkemize gelecek İtalya Genelkurmay Başkanı 16 Haziran'da, NATO Askerî Komite Başkanı ise 17 Haziran'da ziyaretlerde bulunacaklar. Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu'nun ise 16-19 Haziran tarihleri arasında Japonya'ya resmi ziyarette bulunması planlanıyor. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Metin Gürak, 12 Haziran'da Suriye'ye resmî bir ziyaret gerçekleştirirken, Suriye Savunma Bakanı Tümgeneral Murhaf Abu Kusra ve Genelkurmay Başkanı Tümgeneral Ali Nureddin el-Nasan ile ikili ve heyetler arası görüşmeler yaptı. Gürak, ziyaretinde Türkiye Cumhuriyeti Suriye Büyükelçisi Sayın Burhan Köroğlu ve Suriye Askerî Ataşeliği'ni de ziyaret etti.

NATO ve Uluslararası Tatbikatlara Yoğun Katılım

Haziran ayı boyunca NATO ve çok uluslu tatbikatlara Türkiye'den önemli katılımlar gerçekleşecek. 2-20 Haziran tarihlerinde Polonya'da Muhabere ve Elektronik Bilgi Sistemlerine yönelik NATO Koalisyon Kuvvetleri Birlikte Çalışabilirlik tatbikatı düzenleniyor. Aynı tarihlerde Baltık Denizi'nde BALTOPS Deniz Tatbikatı ve Romanya'da SABER GUARDIAN çok uluslu tatbikatları icra edilecek.

Bulgaristan'da 9-13 Haziran arasında STRIKE BACK Taktik Seviye Komuta Yeri Tatbikatlarına katılım sağlayan birlikler, 9-20 Haziran tarihlerinde İtalya, İspanya ve Almanya'da RAMSTEIN AMBITION Hava Savunma Komuta Kontrol, Almanya'da JOINT COOPERATION, Romanya'da SEA BREEZE I Amfibi Harekât tatbikatlarına katılacak.

Slovenya’da 10-27 Haziran arasında ADRIATIC STRIKE Yakın Hava Desteği, Romanya’da 11-25 Haziran tarihlerinde EURASIAN PARTNERSHIP Mayın Karşı Tedbirleri Davet Tatbikatları düzenlenecek ve Türk birlikleri de tatbikatlarda deneyimlerini artıracak.

Bu arada 14-28 Haziran’da Moğolistan’da KHAAN QUEST, 15-18 Haziran’da Bahreyn’de COMPASS ROSE Deniz Güvenliği Eğitimi, 16-20 Haziran’da ise Tunus Deniz Tatbikatları planlanırken, COMPASS ROSE Tatbikatı’na Müşterek Görev Kuvveti-154 ilk kez bir gözlemci personel ile katılacak.

Öte yandan Mayın Karşı Tedbirleri Karadeniz Görev Grubu çerçevesinde TCG AKÇAKOCA gemisi 10-12 Haziran’da Bulgaristan Burgaz ve 14-16 Haziran’da Romanya Köstence limanlarını ziyaret ederken, Görev Grubu’nun 5’inci Aktivasyon Faaliyeti ise 11-25 Haziran’da Bulgaristan’da yürütülüyor.

İtalya Deniz Kuvvetlerine ait FRANCESCO MIMBELLI gemisi 12-15 Haziran’da Antalya’ya liman ziyareti yaparken, TCG YZB. GÜNGÖR DURMUŞ ve TCG AKÇAY gemileri 13-16 Haziran’da Hırvatistan Split limanı ziyaretini gerçekleştiriyor. Langkawi Uluslararası Denizcilik, Havacılık ve Uzay Fuarı’ndan dönüş yapan TCG BÜYÜKADA gemisi, 6-8 Haziran’da Malezya Kuala Lumpur’u ziyaret ederken, 13-16 Haziran’da ise Sri Lanka Kolombo limanlarında olacak.

Hava Kuvvetleri Komutanlığı, 4-5 Haziran’da Almanya Ramstein’de düzenlenen “3’üncü NATO Uzay Komutanları Konferansı”na katılım sağladı. Türkiye, konferansta Hava Kuvvetleri Uzay Komutanı Hava Pilot Albay Tolga ÇINAR tarafından temsil edildi. Düzenlenen etkinlikte, NATO’nun yetenek geliştirme faaliyetleriyle uyumlu şekilde, ticari uzay kabiliyetlerinin NATO’ya entegrasyonu ve olası katkıları ele alındı.

11 Haziran’da Doğu Akdeniz’de muharip ve destek uçakları ile eğitim uçuşu yapıldı. 12 Haziran’da ise Romanya hava sahasında Entegre Hava ve Füze Eğitimi’ne 2 F-16 ve tanker uçağıyla iştirak edilirken, Kastamonu’da Atatürk ve İstiklal Yolu Yürüyüşü final etkinlikleri kapsamında 3 F-16 uçağıyla muharip uçak geçişi gerçekleştirildi.

Ayrıca, 11-14 Haziran’da İstanbul’da “Avrupa Emekli Hava Kuvvetleri Komutanları Konferansı” Türkiye’nin ev sahipliğinde düzenlendi.

14’üncü Zırhlı Tugay Komutanlığı tarafından, Sarı Başaklar Eğitim ve Tatbikat Alanı’nda (KKTC), “Kıtalı Komuta Yeri Tatbikatı” icra edildi.

TSK’dan Doğal Afetlere Destek

Türk Silahlı Kuvvetleri, orman yangınları ve diğer doğal afetlerle mücadele kapsamında ilgili kurumlarla koordinasyon halinde destek sağlamaya devam ediyor. Tarım ve Orman Bakanlığı ile imzalanan “Tahsis ve Rezerv Güç Protokolü” gereği, 9 Haziran’da Balıkesir Kepsut, 11 Haziran’da Çanakkale Lapseki’de çıkan orman yangınlarının söndürülmesine Orman Genel Müdürlüğü’ne tahsis edilen 2 helikopterle destek verildi.

EMBO

Avrupa Moleküler Biyoloji Organizasyonu

Bilimsel Değişim Hibelerine
Başvurular Devam Ediyor!

EMBO BİLİMSEL DEĞİŞİM HİBELERİ İÇİN BAŞVURULAR SÜRÜYOR

Avrupa Moleküler Biyoloji Organizasyonu (EMBO) tarafından yaşam bilimleri alanında çalışan araştırmacılara sunulan Bilimsel Değişim Hibeleri (Scientific Exchange Grants) programına başvurular devam ediyor. Türkiye’nin de üyesi olduğu Avrupa Moleküler Biyoloji Konferansı (EMBC) tarafından finanse edilen bu program, araştırmacılara farklı ülkelerdeki laboratuvarlarda araştırma yapma imkânı sunuyor. Program, Türkiye dâhil olmak üzere EMBC üye ve iş birliği ortağı ülkelerdeki laboratuvarlara araştırma ziyaretleri yapılmasını hedefliyor. Araştırmacılar, bu sayede hem bilimsel yetkinliklerini artırıyor hem de uluslararası iş birlikleri geliştirme fırsatı elde ediyor.

Türkiye’de programın ulusal yürütücülüğünü TÜBİTAK üstleniyor. Programa, kariyerinin herhangi bir aşamasında bulunan ancak en az bir yıl lisansüstü araştırma deneyimine sahip olan araştırmacılar başvurabiliyor. Başvuru yapacak kişilerin, daha önce çalıştıkları veya ziyaret ettikleri bir laboratuvara tekrar başvurmamış olmaları, başvuru yapılan laboratuvarın kendi ülkeleri dışında bulunması ve ziyaret sonrasında kendi laboratuvarlarına dönerek en az altı ay çalışmalarını sürdürmeleri gerekiyor. Hibe süresi minimum 1 hafta, maksimum 3 ay olarak belirlenmiş durumda. Araştırmacılar ziyaretlerini 6 aya kadar uzatabiliyor, ancak EMBO yalnızca ilk 3 ay için mali destek sağlıyor. Destek tutarları, ülkeye göre değişmekle birlikte araştırmacıların seyahat ve yaşam giderlerini karşılamaya yönelik olarak belirleniyor. Diğer harcamalar destek kapsamı dışında tutuluyor. Başvurular doğrudan EMBO’nun çevrimiçi başvuru sistemi üzerinden gerçekleştiriliyor. Başvuru süreci yıl boyunca açık olmakla birlikte, planlanan ziyaret tarihinden en az 1 ay önce tamamlanması gerekiyor. EMBO, başvuruların ziyaret tarihinden 3 ay önce yapılmasını tavsiye ediyor. Program hakkında detaylı bilgi ve başvuru koşullarına EMBO’nun resmî web sitesi üzerinden ulaşılabilir. Sorular için fellowships@embo.org ya da embo@tubitak.gov.tr e-posta adreslerinden yetkililere ulaşmak mümkün.

TÜBİTAK VE JAPONYA JSPS ARASINDA ORTAK ARAŞTIRMA ÇAĞRISI AÇILDI

TÜBİTAK ile Japonya Bilimi Destekleme Kurumu (Japan Society for the Promotion of Science – JSPS) arasındaki bilimsel iş birliği kapsamında, 2025 yılı ikili iş birliği çağrısı yayınlandı. TÜBİTAK’ın 1071 Programı çerçevesinde yürütülen bu çağrı, iki ülke araştırmacılarına ortak bilimsel projeler geliştirme fırsatı sunuyor.

Çağrı, tüm bilimsel ve teknolojik alanlardaki araştırma projelerine açık olup, disiplinler arası çalışmaları da teşvik ediyor. Program kapsamında Türkiye ve Japonya’daki araştırmacılar, birlikte yürütecekleri projeler için destek alabilecek. Ortak proje başvurusunda bulunmak isteyen Türkiye’deki araştırmacıların, Japonya’da çalışan bir araştırmacı ile proje ortağı olarak anlaşmaları gerekiyor.

Tek taraflı başvurular kabul edilmeyecek. Bu nedenle araştırmacıların uluslararası iş birliklerini erkenden oluşturmaları önem taşıyor. Türkiye’den yapılacak başvurular TÜBİTAK Proje Başvuru Sistemi üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilecek. Son başvuru tarihi 3 Eylül 2025, e-imza sürecinin tamamlanması için son tarih ise 10 Eylül 2025 olarak belirlendi.

Detaylı çağrı metnine ve başvuru sistemine TÜBİTAK’ın resmi web sitesi üzerinden erişilebilir.

HARBİYE, HARBİN SEYRİNİ DEĞİŞTİRİYOR

HAVELSAN tarafından geliştirilen yerli ve milli HARBİYE Komuta Kontrol Sistemi, modern savaş alanlarının ihtiyaçlarına yönelik olarak Türk mühendisliğiyle tasarlandı. Sistem, sahadaki asker ile karargâh arasındaki iletişimi kesintisiz, güvenli ve gerçek zamanlı hale getirerek, operasyonel etkinliği en üst düzeye çıkarıyor.

HARBİYE, çoklu harekât planlama yeteneği sayesinde karargâh düzeyinde geniş çaplı operasyonlara yön verebiliyor. NATO standartlarıyla tam uyumlu olan sistem, uluslararası müşterek harekât ortamlarında da etkili şekilde kullanılabilir. Bu sayede, Türkiye’nin askeri dijitalleşme vizyonuna stratejik katkı sunarken, küresel ortaklık kapasitesini de güçlendiriyor.

Zırhlı birlikler için bağlantısız muharebe yönetimini destekleyen sistem, siber tehditlere karşı gelişmiş güvenlik protokolleriyle donatılmış durumda. HARBİYE, mobil cihazlar üzerinden anlık veri paylaşımı ve komuta emirlerinin hızlı iletimi sayesinde sahadaki askerlerin karar alma süreçlerini hızlandırıyor, esnek müdahale yeteneğini artırıyor.

Operasyonel güvenliği pekiştiren ve tüm kuvvet unsurlarının koordinasyonunu kolaylaştıran bu sistem, müşterek harekâtların etkinliğini maksimize ediyor. Türk Silahlı Kuvvetleri başta olmak üzere tüm güvenlik güçlerinin dijital harekât kabiliyetini ileriye taşıyan HARBİYE, Türkiye’nin savunma sanayii alanında geldiği noktayı bir kez daha gözler önüne seriyor.

MKE VE MEB'DEN DERSHANESİZ MESLEKİ EĞİTİM HAMLESİ

Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE) ile Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında, mesleki eğitime yeni bir soluk getirecek “Sektör İçi Mesleki Eğitim Merkezi İş Birliği Protokolü” imzalandı. Türkiye'nin en köklü savunma sanayii kuruluşu MKE, bu protokolle meslek liselerinde “Dershanesiz Okul” modelini hayata geçirerek, öğrencileri doğrudan üretim hattı içinde eğitmeye başlayacak. Protokol kapsamında Kırıkkale'deki MKE Mühimmat Fabrikası'nda pilot uygulama olarak Makine ve Teknoloji Tasarımı alanına yönelik mesleki eğitim verilecek. Öğrenciler, alan öğretmenleri gözetiminde, MKE çalışanlarıyla aynı üretim ortamında, usta-çırak ilişkisi çerçevesinde 4 gün uygulamalı eğitim alma imkânı bulacak. Eğitim süresince öğrenciler, MKE mavi yaka çalışanlarının kullandığı kişisel koruyucu donanımları giyecek, fabrikadaki servis, yemek ve diğer imkânlardan aynı şekilde yararlanacak. Teorik ve pratik dersler, MKE Mühimmat Fabrikası yerleşkesinde gerçekleşecek.

Hem Eğitim Hem Maaş Desteği

Eğitime kabul edilecek öğrenciler belirli kriterlere göre seçilecek. Eğitim boyunca kırtasiye, kıyafet, ulaşım, yemek gibi temel ihtiyaçlar MKE tarafından karşılanacak. Ayrıca öğrencilere, asgari ücretin yüzde 30'u oranında ücret ödenecek.

İstihdam Garantisi ve Belge Avantajı

Öğrenciler, 11. sınıf sonunda yapılacak sınavı geçtiklerinde çıraklık belgesi; 12. sınıf sonunda yapılacak beceri sınavında başarılı olduklarında ise meslek lisesi diploması ile birlikte ustalık belgesi almaya hak kazanacak. Eğitimlerini başarıyla tamamlayanlar, MKE tarafından yapılacak mesleki yeterlilik sınavını geçtiklerinde doğrudan MKE bünyesinde istihdam edilecek.

Modelin Yaygınlaşması ve Sektöre Örnek Olması Hedefleniyor

Pilot uygulama başarılı olursa, model MKE'nin diğer fabrikalarında da hayata geçirilecek ve MEB koordinasyonunda savunma sanayiindeki diğer firmalara örnek teşkil edecek. Projenin, Türkiye genelinde rol model olması bekleniyor.

Protokol kapsamında başarılı öğrenciler, eğitimlerini tamamladıktan sonra ilgili bölümlerde Türkiye'nin “en iyi üç üniversitesine” yerleşmeleri halinde burs desteği alacak. Üniversite süresince MKE'de staj yapma imkânı bulacak öğrenciler, son sınıfta “Aday Mühendislik Programı'na katılacak. Bu programda başarılı olanlar, MKE'de mühendis olarak çalışma fırsatı elde edecek. Dershanesiz okul modelinde görev yapacak öğretmenler, sektörel gelişmeleri takip edebilmeleri için hizmet içi eğitimlere tabi tutulacak. Seminer, kurs ve teknik gezilerle öğretmenlerin mesleki gelişimi desteklenecek.

MKE ve MEB'in ortak vizyonuyla hayata geçirilen bu yenilikçi model, savunma sanayiinin nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılamak, gençleri erken yaşta üretimle tanıştırmak ve meslek liselerini güçlendirmek açısından büyük önem taşıyor. Geleceğin mühendisleri, teknisyenleri ve ustalarını doğrudan ülkenin stratejik üretim gücüne entegre ederek milli kalkınmaya katkı sağlayacak.

İlk Uygulama 2025-2026 Eğitim-Öğretim Yılında Başlayacak.

ASELSAN, DEPREMZEDE ÇOCUKLARIN YÜZÜNÜ SPORLA GÜLDÜRDÜ

ASELSAN, sporun birleştirici gücünü iyilikle buluşturarak 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgedeki çocuklara destek oldu. ASELSAN Sosyal İnovasyon Liderleri (ASİL) Derneği öncülüğünde düzenlenen kampanya, bölgedeki çocukların yüzünü güldürdü.

“ASİL, Spor ile Malatya'nın Yanında” mottosuyla yürütülen yardım kampanyasında ASELSAN çalışanlarının bağışlarıyla temin edilen basketbol, futbol ve voleybol toplarının yanı sıra satranç takımı ve masa tenisi raketlerinden oluşan spor setleri Malatya'daki çocuklara ulaştırıldı. Malatya İl Millî Eğitim Müdürü Behçet Bakır, ASİL Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Aldanmaz ve ASELSAN Malatya Direktörü Gökmen Can'ın katıldığı törenle, spor malzemeleri Mehmet Ali Aydınlar Fen Lisesi'nde okulların beden eğitimi öğretmenlerine teslim edildi. Çocukların sporla iç içe büyümesini hedefleyen ASİL Derneği, ASELSAN bünyesinde 2019'dan bu yana insani yardımlardan sosyal dokunuşlara kadar birçok projeyi hayata geçiriyor.

6 Şubat depremlerinin hemen ardından da ASİL koordinasyonunda başlatılan yardım kampanyasıyla deprem bölgesine destekler sürdürülüyor.

TÜRKİYE'DEN KISA KISA

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Metin Gürak ve Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ziya Cemal Kadioğlu ile MİT Başkanı İbrahim Kalın Dışişleri Bakanlığı'nda gerçekleşen bölgesel güvenlik toplantısında bir araya geldi.

Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler, resmî temaslarda bulunmak üzere Birleşik Arap Emirlikleri'ne gitti. Abu Dabi Büyükelçiliğimizi ziyaret ederek Büyükelçi Lütfullah Göktaş ve Askerî Ataşe Hava Kurmay Albay Gürsu Aytekin'den faaliyetlere ilişkin bilgiler alan Bakan Güler, Birleşik Arap Emirlikleri Savunma İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Muhammed Bin Mubarek Fadhel Al Mazrouei ile görüştü. Görüşmede ikili ve bölgesel savunma ve güvenlik konularında görüş alışverişinde bulunuldu.

Amerika'da düzenlenen CANSAT Model Uydu Tasarım ve Fırlatma Yarışması'nda, TEKNOFEST takımlarından Gazi Üniversitesi Apastron Takımı 2'inci, Çankaya Üniversitesi Canbee Takımı 4'üncü oldu.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı UDH Araştırmaları Merkezi Başkanlığı (UDHAN) ile ULAK Haberleşme arasında Ar-Ge destek sözleşmesi imzalandı.

FORTE Teknoloji, MİLSOFT Yazılım Teknolojilerinin yüzde yüz oranında payını satın alarak şirketi devraldı.

KOBİ'lere yönelik desteklerin tanıtılması amacıyla düzenlenen KOSGEB Destekleri Bilgilendirme Programı, HAB OSB'de başarıyla gerçekleştirildi. Katılımcılar, KOSGEB Ankara OSTİM Müdürü Hasan Şenel tarafından yapılan sunumla; KOSGEB destekleri, başvuru süreçleri ve girişimcilik fırsatları hakkında kapsamlı bilgi edinme imkânı buldu.

ROKETSAN

Türk savunma sanayisinin öncü kuruluşlarından olan ve roket ile füze tasarımı geliştirilmesi, üretimi konularında lider kurum olan ROKETSAN, 14 Haziran'da 37. kuruluş yıl dönümünü kutladı. 988 yılında, Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK) kararıyla, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin roket ve füze ihtiyaçlarını karşılamak, milli tasarım ve üretim kabiliyetlerini geliştirmek amacıyla kurulan ROKETSAN, geçen 37 yılda Türkiye'nin savunma gücünü dünyada söz sahibi bir noktaya taşıyan lider kuruluşlardan biri haline geldi.

ROKETSAN başta BORA, TAYFUN, ATMACA, CİRİT, UMTAS ve OMTAS olmak üzere, geniş bir ürün yelpazesıyla dikkat çekiyor. Aynı zamanda Stinger, Rapier ve ESSM gibi sistemler için alt bileşen üretimi yapan ROKETSAN, sivil ve askeri platformlara teknoloji ve mühendislik çözümleri sunarak hem yurtiçinde hem yurtdışında büyümeye devam ediyor. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın ana hissedarı olduğu ROKETSAN, ASELSAN, MKEK, Vakıflar Bankası ve HAVELSAN gibi önemli savunma şirketleriyle güçlü ortaklık yapısına sahip. CMMI/DEV 3 belgesine sahip Türkiye'deki tek firma olarak tasarım ve geliştirme süreçlerinde kalite standardını tescilleyen ROKETSAN, son dönemde insansız hava araçları için geliştirdiği hassas vuruş kabiliyetine sahip mini mühimmatlarla da dikkat çekiyor.

Millî Savunma Bakanlığı tarafından Türk Silahlı Kuvvetleri'ni tanıtmak, öğrencilere askerlik mesleğini sevdirmek ve özendirmek, genç nesiller ile Türk Silahlı Kuvvetleri arasındaki bağı güçlendirmek amacıyla yürütülen "Mehmetçikle Bir Gün Projesi" kapsamında; Akhisar'da öğrenim gören ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler, Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nın misafiri oldular.

İRAN-İSRAİL ÇATIŞMASI VE HAVA SAVUNMA SİSTEMLERİNİN ÖNEMİ

İsrail'in İran'a yönelik saldırısı ve üst düzey Devrim Muhafızları komutanlarına, askeri ve güvenlik görevlilerine karşı gerçekleştirilen nokta atışı suikastlar İran İslam Cumhuriyeti'nin destekçileri için bile beklenmedik ve şok edici oldu.

İran modern tarihinde askeri jetlerle düzenlenen en büyük hava saldırısıyla karşı karşıya. Irak'la sekiz yıl süren savaş sırasında bile İran sadece birkaç saat içinde bu düzeyde eş zamanlı hava saldırılarına ve üst düzey askeri yetkililere yönelik suikastlara maruz kalmamıştı. İsrail'in saldırısının gerekçesi ne olursa olsun, ilk gün teyit edilen haberler İslam Cumhuriyeti'nin çok yönlü bir krizle karşı karşıya olduğunu gösteriyor.

Onlarca üst düzey Devrim Muhafızları komutanının öldürülmesi ve İsrail savaş uçaklarının hiçbir hava savunması olmadan İran hava sahasına başarılı bir şekilde girebilmesi, kendini bile savunmaktan aciz bir duruma düşen hükümetin güvenilirliğine, gücüne ve hatta meşruiyetine ağır bir darbe indirdi. Bu saldırılar, İran'ın güvenlik ve savunma aygıtlarındaki pek çok zafiyeti daha önce görülmemiş bir ölçekte göz önüne sererken, Tahran'ın 40 yılı aşkın bir süredir asimetrik savaş taktikleriyle şekillenen güvenlik stratejisinin caydırıcı olma özelliğini kaybettiğinin de bir göstergesi oldu. Orta Doğu'daki güç dengesini de önemli ölçüde İsrail'in lehine değiştiren 13 Haziran saldırısının İran-İsrail çatışmasının ötesinde etkileri olacak. Bölgesel koalisyonları etkileyebileceği kadar küresel ölçekteki ittifakları da şekillendirebilecek. 13 Haziran saldırılarına karar veren İsraili yetkililerin İran'dan gelecek herhangi bir karşılığa hazırlıklı olduklarına ve İran'ın orantılı bir misilleme yapamayacağına açıkça inandıkları görülüyor. Bu saldırılarıyla birlikte kendilerini özel bir konumda bulan İsraili yetkililer ülkenin pozisyonunu da bölgede baskın askeri güç olarak pekiştirmeye çalışıyor.

İsrail'in askeri gücü ve gelişmiş silah ve savunma teknolojilerine erişimi de yeni bir durum değil. Yeni durumda kritik olan nokta şu: İslam Cumhuriyeti'nin savunma doktrini uzun bir süredir Devrim Muhafızlarının İsrail'e karşı caydırıcı olabilecek ve İsrail'in olası saldırılarını engelleyebilecek etkili bir strateji geliştirdiği iddiasına dayanıyordu.

Hava savunma sistemlerinin etkisizliği ise bu çatışmanın ilk günlerinden itibaren en çok dikkat çeken konu oldu. Peki, bu noktada Türkiye'nin durumu ne?

HAVELSAN, ASELSAN, ROKETSAN, TÜBİTAK ve TÜBİTAK SAGE ile iş birliği yaparak, çok katmanlı bir hava savunma kalkanı oluşturmuştur. Bu entegrasyon, farklı menzil ve irtifalardaki tehditlere karşı etkili bir savunma sağlar. Örneğin, SİPER sistemi uzun menzilli tehditleri, HİSAR ve SUNGUR sistemleri ise orta ve kısa menzilli tehditleri hedef alır. ALP 300-G radar sistemi ise tüm bu sistemlerin koordinasyonunu sağlayarak erken ihbar ve hedef tespiti yapar.

Türkiye'nin hava savunma stratejisi, farklı menzil ve irtifalardaki tehditlere karşı etkili bir savunma sağlamak amacıyla üç ana katmandan oluşmaktadır. Bu katmanlar, ASELSAN'ın geliştirdiği HERİKKS komuta kontrol sistemi ve RADNET radar ağıyla entegre çalışarak, gerçek zamanlı hava durumu bilgisi sunmaktadır. Gelecekte, GÖKBERK lazer silahı ve ALKA enerji tabanlı silahlar gibi kinetik olmayan bileşenler de bu yapıya dâhil edilecektir.

TÜRKİYE SAVUNMA VE FÜZE PROJELERİ

KATEGORİ	SİSTEM/ FÜZE/PROJE	AÇIKLAMA	ÖZELLİKLER/YETKİNLİKLER
Hava Savunma Sistemleri	HARBIYE	Komuta kontrol ve sahada gerçek zamanlı güvenli iletişim sistemi	Kesintisiz iletişim, NATO uyumu, siber güvenlik, operasyonel etkinlik
	GÖKDEMİR	Kara tabanlı hava savunma sistemi	GÖKDOĞAN füzeleri kullanımı, modern hava savunma ihtiyaçlarına uygun
	GÖKSUR	Deniz platformları için yakın hava savunma sistemi	360 derece tehdit imha, kızılötesi arayıcı başlık, çoklu hedef engelleme
	ÇELİK KUBBE	Çok katmanlı hava savunma sistemi (İsrail'in sistemine benzer)	Kısa ve orta menzilli tehditlere karşı, roket ve füze savunması
	PARM	35 mm parçacıklı mühimmat sistemi	Yüksek hızlı parçacıklı mühimmat, kara ve deniz platformları için
Seyir Füzeleri ve Güdüm Kitleri	SOM	Uzun menzilli görüş ötesi hava-hava füzesi	Yüksek manevra kabiliyeti, gelişmiş karşı tedbir sistemleri Yakın hava savunması, hızlı tepki
	HGK	Hassas güdüm kiti	Sabit ve hareketli hedeflere yüksek isabetlilik Mevcut mühimmatların güdümlü hale getirilmesi
	KGK	Kanatlı güdüm kiti	Mühimmatların kanatlı ve yönlendirmeli hale getirilmesi
	GÖZDE & GÖKÇE	Yeni nesil güdüm kitleri	Yüksek hassasiyetli güdüm kitleri
Uzun Menzilli Füzeler	BORA	Kara-hava güdümlü balistik füze	280+ km menzil, yüksek isabet ve hız

KATEGORİ	SİSTEM/ FÜZE/PROJE	AÇIKLAMA	ÖZELLİKLER/YETKİNLİKLER
Uzun Menzilli Füzeler	ATMACA	Gemi kaynaklı seyir füzesi	Deniz hedeflerine uzun menzilli hassas vuruş
	HİSAR-A, HİSAR-O	Kısa ve orta menzilli hava savunma füze sistemleri	Yüksek hareket kabiliyeti, orta ve kısa mesafe hava savunma
Komuta Kontrol ve Entegrasyon	HARBİYE Komuta Kontrol Sistemi	Tüm kuvvet unsurlarını koordineli bağlayan yerli komuta kontrol sistemi	Gerçek zamanlı güvenli veri aktarımı, sahadan karargâha kesintisiz iletişim
	MİLKAR (Milli Komuta Kontrol)	Milli yazılım tabanlı komuta kontrol çözümleri	Modern harp ortamlarına uyumlu, siber güvenlik özellikli
Araştırma ve Geliştirme	GÖKSUR	Deniz platformlarına yönelik yakın hava savunma sistemi	Yeni nesil kızılötesi arayıcı başlık, 360 derece tehdit tespiti
	ASELSAN Hava Savunma Teknolojileri	Radar, elektro-optik sistemler, haberleşme çözümleri	Radar sistemleri, aktif/pasif elektronik harp, komuta-kontrol entegrasyonları
	TÜBİTAK SAGE Füze Teknolojileri	Hava-hava, hava-yer, seyir füzeleri ve güdüm kitleri	Yerli füze geliştirme, modern savunma teknolojileri, güdüm kitleri
Hava-Hava Füzeleri	GÖKDOĞAN	Uzun menzilli görüş ötesi hava-hava füzesi	Yüksek manevra kabiliyeti, gelişmiş karşı tedbir sistemleri Yakın hava savunması, hızlı tepki
	BOZDOĞAN	Kısa menzilli hava-hava füzesi	Yakın hava savunması, hızlı tepki

A. FÜZE SİSTEMLERİ

1. Hava-Hava Füzeleri

FÜZE	MENZİL	HIZ	GÜDÜM	PLATFORM
GÖKDOĞAN	25 Km	Mach 3	IIR/Kızılötesi	F-16, KAAN
GÖKSUR	100+ Km	Mach 4	Aktif Radar	F-16, HÜRJET
GÖKHAN (Gelişmiş)	150 Km	Mach 5	Aktif Radar	KAAN

2. Seyir Füzeleri

FÜZE	MENZİL	SAVAŞ BAŞLIĞI	GÜDÜM	PLATFORM	ÖNE ÇIKAN ÖZELLİK
SOM-A	250 Km	230 Kg	GPS/INS	F-16, AKINCI	Modüler Başlık
SOM-J	275 Km	340 Kg	Görüntü Tanıma	F-35 (Blok 2)	Stealth optimize
ÇAKIR	150 Km	70 Kg	Çoklu Güdüm	ANKA-3, KARA	3 Farklı fırlatıcı

3. Balistik Füzeler

FÜZE	MENZİL	CEP	HIZ	PLATFORM	RAKİP SİSTEM
TAYFUN	560 Km	30 m	Mach 8	Mobil/Sabit	İran Fateh-110
BORA-2	280 Km	10 m	Mach 5	Çoklu Platform	İskender-M

4. Gemi Savar Füzeler

FÜZE	MENZİL	GÜDÜM	PLATFORM	ÖZELLİK
ATMACA	220 Km	RF+EO+GPS	MİLGEM	Denizden-denize
HARPOON Mod	140 Km	Aktif Radar	F-16, F-500	Yerli güncelleme

C. HAVA SAVUNMA SİSTEMLERİ

1. Katmanlı Hava Savunma Mimari

KATMAN	SİSTEM	MENZİL	İRTİFA	GÜDÜM	PLATFORM
Alçak İrtifa	KORKUT	4 Km	3 Km	Radar/EO	Kundağı Motorlu
	SUNGUR	8 Km	5 Km	IIR/Kızılötesi	Kara/Deniz
Orta İrtifa	HİSAR-A+	15 Km	5 Km	RF+EO	Mobil
	HİSAR-O+	25 Km	10 Km	Aktif Radar (G-40)	Çekili/Sabit
Yüksek İrtifa	SİPER Blok-1	100 Km	20 Km	Aktif Radar (G-40)	Çekili/Sabit
Balistik Savunma	SİPER Blok-2	150 Km	30 Km	Çift Arayıcı (RF+IIR)	Sabit

D. RADAR & KOMUTA KONTROL SİSTEMLERİ

1. Radar Sistemleri

RADAR	BANT	MENZİL	ÖZELLİK	ENTEGRASYON
ALP-300G	S-Band	450 Km	AESA, Stealth Tespit	SİPER, HİSAR
ERALP	X-Band	150 Km	Hareketli Hedef	HİSAR-O+
ÇAFRAD	Çoklu	400 Km	Deniz Hava Savunma	TCG İSTANBUL

2. Komuta Kontrol Sistemleri

SİSTEM	GÖREV	ENTEGRASYON	YAPAY ZEKA
HERİKKS	Hava Savunma	Tüm Füze Sistemleri	Evet
ADVENT	Füze Koordinasyon	NATO Ağı Uyumlu	Kısmi
HERİKKS	Erken Uyarı	3D Hava Resmi	Tam Otomasyon

E. YENİ NESİL SİSTEMLER (2025-2030)

1. Radar Sistemleri

PROJE	TÜR	ÖZELLİK
HANÇER	Hipersonik Füze	Mach 6+ 600 Km
GÖKBERK	Lazer Savunma	10 kW, 5 Km Menzil
SİPER Blok-3	Stratosferik	200+ Km, 40 Km İrtifa

F. HAVA SAVUNMA FÜZELERİ

FÜZE	MENZİL	PLATFORM	ÖZELLİK	KARŞILAŞTIRMA
SİPER	150 Km	Kara/Sabit	Balistik Füze Savunma	İsrail Arrow-3
HİSAR-O+	25 Km	Mobil	Aktif Radar Güdüm	NASAMS
SUNGUR	8 Km	Kara/Deniz	IIR Güdüm	Stinger

G. SEYİR & GEMİ SAVUNMA FÜZELERİ

KATMAN	SİSTEM	GÜDÜM	PLATFORM
ATMACA	220 Km	MİLGEM	250 Kg
SOM-J	275 Km	F-16, KAAAN	340 Kg
ÇAKIR	150 Km	ANKA-3	70 Kg

H. BALİSTİK FÜZELER

FÜZE	MENZİL	CEP	HIZ
TAYFUN	560 Km	30 m	Mach 8
BORA-2	280 Km	10 m	Mach 5

BAYKAR-ROKETSAN ORTAK PROJELERİ

PROJE	AMAÇ	ENTEGRASYON
AKINCI-SOM	Uzun Menzilli Taarruz	SOM-A/J + AKINCI
KIZILELMA-GÖKDOĞAN	Hava-Hava Muharebe	GÖKDOĞAN + KIZILELMA
TB3 SUNGUR	Deniz Hava Savunma	SUNGUR + TB3

MEVCUT SİSTEMLERLE ÇELİK KUBBE KARŞILAŞTIRMASI

Parametre	Çelik Kubbe (Türkiye)	Demir Kubbe (Türkiye)	Bavar-373 (İran)
Menzil Çeşitliliği	4 Km - 150 Km	4 Km - 70 Km	5 Km - 200 Km
Balistik Füze Savunma	SİPER Blok-2	Arrow-3	S-300 Modifiye
Yapay Zekâ Entegrasyonu	Evet (HERİKKS)	Kısmi	Yok
Test Başarı Oranı	%92 (2024 verisi)	%85	%60
Sistem	Ülke	Menzil	Öne Çıkan Özellik
Çelik Kubbe	Türkiye	4 Km - 150 Km	Yapay Zekâ destekli
Demir Kubbe	İsrail	4 Km - 70 Km	Roket savunma odaklı
S-400	Rusya	5 Km - 400 Km	Uzun menzilli
THAAD	ABD	200 Km	Balistik füze savunma

Çelik Kubbe, Türkiye'nin "Milli Hava Savunma Kalkanı" vizyonunun somutlaşmış halidir. Türkiye, Çelik Kubbe konseptiyle Kısa-Orta-Uzun menzilli entegre savunma, yapay zekâ destekli komuta kontrol, hipersonik ve lazer gelecek projeleri ile NATO'nun Doğu Kanadı'nın en güçlü hava savunma ağını kuruyor.

KAYNAK: *Bilgiler, SSB faaliyet raporları, ROKETSAN, ASELSAN, HAVELSAN, TÜBİTAK, TÜBİTAK SAGE ve BAYKAR Teknoloji internet siteleri ile açık kaynaklardaki haberlerden derlenmiştir.*

DÜNYADAN HABERLER

GELECEĞİN KODLARI: NATO'DAN 2045'E 6 STRATEJİK TEKNOLOJİ ÖNGÖRÜSÜ

Yapay zekâdan biyoteknolojiye uzanan dönüşüm, yalnızca savunmayı değil, toplumları da yeniden şekillendiriyor. Günlük yaşamda giderek daha fazla hissedilen teknolojik dönüşüm, yalnızca laboratuvarlarda ya da strateji masalarında değil; artık doğrudan sahada, ekranda, hatta bireyin zihninde yaşanıyor. Yapay zekâ, biyoteknoloji, kuantum sistemleri, iklim krizleri ve dijital güvensizlik gibi başlıklar, geleceğin yalnızca savunmasını değil; ekonomisini, siyasî istikrarını ve toplumsal yapısını da şekillendirecek.

NATO Bilim ve Teknoloji Organizasyonu (STO), bu dönüşüme rehberlik etmesi amacıyla 2025–2045 dönemine yönelik kapsamlı bir makro trend analizi yayımladı. Analiz, yalnızca teknolojik öngörülerini değil; bu değişimin toplumlara, jeopolitik dengelere ve güvenlik mimarisine etkilerini de ele alıyor.

**KESKİN ÇİZGİ: “GÜVENLİK ARTIK
ALGORİTMALARLA, BİLGİYLE,
MOLEKÜLLERLE SAĞLANIYOR”**

Eskiden teknolojiler savaşlara destek unsuru olarak görülürken, bugün oyunun kendisi hâline geldi. Rapora göre kim yeni teknolojilere daha hızlı erişirse, yalnızca üstünlük değil; ekonomik güç, politik etki ve stratejik yönelim de kazanacak.

NATO'nun 2045 Ufku: 6 Stratejik Makro Trend

- Değişen Rekabet Alanları
- Yapay Zekâ ve Kuantum Üstünlüğü
- Biyoteknoloji Devrimi
- Kaynak Ayrışması
- Parçalanmış Kamusal Güven
- Teknoloji Entegrasyonu ve Bağımlılıklar

1 | Rekabetin Yeni Cepheleri: Uzaydan Zihne Kadar

NATO, artık savaş alanlarının fiziksel sınırlardan çıkarak siber uzay, bilgi alanı ve insan zihnine taşındığını vurguluyor. Modern çatışmalar, tanklarla değil; algoritmalar, sinyaller ve bilgi manipülasyonu ile yürütülüyor. Uydu sistemlerinden gelen bir sinyal, kıtalar arası operasyonları yönetebiliyor. Dezenformasyon içeriği, seçimleri ve kamuoyunu etkileyebiliyor.

Vurgu: “Artık savaşlar sadece sahada değil, bilinçte kazanılıyor.”

2 | En Zeki Kim? Yapay Zekâ ve Kuantum Yarışı

Yapay zekâ (AI) ve kuantum sistemleri, yalnızca savunmada değil, ekonomi, eğitim, sağlık ve yönetim gibi birçok alanda devrim yaratıyor.

Bu iki teknoloji alanı; veri, işlem gücü ve insan kaynağı açısından stratejik yatırım gerektiriyor. AI sistemlerinin başarısı kaliteli veri ile kuantum üstünlüğü ise işleme kapasitesi ve yazılımsal altyapı ile mümkün.

Sonuç: Teknolojik üstünlük, geleceğin kurallarını yazacak.

3 | Biyoteknoloji: Savaş Alanından DNA'ya

Genetik mühendislik ve sentetik biyoloji, bireyleri sadece daha sağlıklı değil, daha dayanıklı, kontrollü ve müdahale edilebilir hâle getiriyor. Özellikle askerî alanda genetik olarak güçlendirilmiş insan profili tartışılırken,

bu teknolojilerin kötü niyetli kullanım riski (biyo-silahlar, genetik hedefleme) da ciddi güvenlik açıkları doğuruyor.

NATO Uyarısı: Biyoteknoloji, etik, stratejik ve hukuki boyutlarıyla yeniden tanımlanmalı.

4 | Kaynakların Yeni Jeopolitiği: Kim, Ne Kadarına Ulaşacak?

Enerji, veri, nadir elementler ve teknolojik altyapılara erişim artık yalnızca kalkınma değil, güvenlik meselesi.

“Resource divide” (kaynak ayrışması), dünya genelinde eşitsizlikleri derinleştiriyor. Bu eşitsizlikler, kriz, göç ve bölgesel çatışmaların da kaynağı olabiliyor.

NATO Perspektifi: Kaynak rekabeti sadece ekonomik değil, aynı zamanda siyasî ve askerî bir zemin oluşturuyor.

5 | Parçalanın Güven: Gerçek Kime Ait?

Bilgi çağında savaşlar artık doğrular etrafında değil; inandırıcılık ve güven etrafında dönüyor.

Dezenformasyon, deepfake içerikler ve bot ağları, toplumların krizlere tepkisini ve kurumsal otoriteye güvenini sarsıyor.

Kilit Soru: “Toplum, neye ve kime inanıyor?”

6 | Entegre Teknolojiler: Güç mü, Kırılganlık mı?

Modern sistemler daha verimli ancak aynı zamanda daha bağımlı.

Yüksek teknoloji kullanımıyla artan entegrasyon, siber saldırılar, dışa bağımlılık ve tedarik zinciri sorunlarını beraberinde getiriyor. NATO, esnek, modüler ve bağımsız sistem tasarımlarına yönelmenin şart olduğunu belirtiyor.

Tehlike: Bir çip üreticisine veya yazılım lisansına bağımlı savunma sistemleri, ulusal güvenliği tehdit edebilir.

Sonuç: Teknolojiyi Kullanan mı, Yön Veren mi Olacağız?

NATO'nun 6 makro trendi, yalnızca geleceğe dair teknik bir harita değil; aynı zamanda stratejik, sosyolojik ve politik bir uyarı niteliği taşıyor.

Her ülke, her kurum, her birey bu dönüşümde bir tercih yapacak: Rotayı mı belirleyecek, yoksa değişime seyirci mi kalacak? NATO'nun son mesajı şu şekilde:

“Unutulmamalı:

Gelecek bir hedef değil, bir süreçtir.

Ve bu sürecin yönü, birlikte aldığımız kararlarla çizilecek...”

ABD İHA KARŞITI SİSTEMLERE ÖNCELİK VERİYOR

ABD Savunma Bakanlığı, L3Harris Technologies ile insansız hava araçlarına (İHA) karşı kullanılan VAMPIRE sistemi için yeni bir tedarik sözleşmesi imzaladı. Bu anlaşma, şirketin hem ABD içinde hem de uluslararası müttefik ülkelerde İHA karşıtı hava savunma sistemleri tedarikini sürdürme niyetini güçlendirdi.

L3Harris, Ocak 2023'te Ukrayna Güvenlik Yardım Girişimi kapsamında Ukrayna Ordusu'na 14 adet VAMPIRE sistemi teslim etmek üzere ABD Savunma Bakanlığı ile 40 milyon dolarlık bir sözleşme imzalamıştı. VAMPIRE (Vehicle Agnostic Modular Palletized ISR Rocket Equipment), APKWS II (Advanced Precision Kill Weapon System II) roketlerini kullanan ve kara tabanlı İHA karşıtı görevlerde etkin şekilde kullanılan modüler bir sistem.

ABD, APKWS II roketlerini sadece hava araçlarına değil, sivil veya ticari araçlardan da fırlatılabilir hale getirerek sistemin kullanım alanını genişletti. APKWS II roketleri, boyut ve güdüm açısından Türkiye'nin ROKETSAN tarafından geliştirilen CİRİT füzesi ile büyük benzerlik gösteriyor. Ancak iki sistem arasındaki temel fark, APKWS II'nin 2,75 inç roketler için pod olarak geliştirilmiş olması, CİRİT'in ise aynı boyutlarda sıfırdan tasarlanmış bir füze olmasıdır. Geçtiğimiz aylarda ROKETSAN, kamyonet üstü taşıma ve kullanım için tasarlanmış CİRİT tabanlı PUSU sistemini tanıttı.

Savunma uzmanları, ROKETSAN'ın maliyet etkin drone ve İHA avlama görevlerinde PUSU tabanlı bir sistemle CİRİT veya CİRİT türevi füzeleri kullanmasını bekliyor.

ASD: “AVRUPA’NIN 100 MİLYAR AVROLUK SAVUNMA FONUNA İHTİYACI VAR”

Yaklaşık 4 bin şirketi ve ulusal birlikleri temsil eden Avrupa Havacılık, Güvenlik ve Savunma Sanayii Derneği'nin (ASD) Başkanlığını yürüten İsveçli savunma ve güvenlik şirketi Saab'ın CEO'su Micael Johansson Avrupa Savunma Fonu'na yönelik açıklamalarda bulundu. Brüksel'de düzenlenen Avrupa Savunma ve Güvenlik Zirvesi'nde açıklamalar yapan Johansson, AB ülkelerinin savunma harcamalarını ortak bir AB fonunda toplamasının, gerekli amiral gemisi projelerinin finanse edilmesine ve kabiliyet açıklarının daha hızlı kapatılmasına yardımcı olabileceğini belirterek, ancak bunun siyasi liderlik gerektirdiğine dikkat çekti. Avrupa Komisyonu'nun AB'deki savunma harcamalarını artırmak için attığı adımların doğru yönde ilerlediğini ancak ülkelerin ve şirketlerin birlikte yeni sistemler geliştirmesini ve satın almasını kolaylaştırmak için daha fazla adım atılması gerektiğini kaydeden ASD Başkanı, “Belki hüsnükuruntu olacak ama eğer ülkeler savunma bütçelerinin bir kısmını bir fona aktarmaya hazır olurlarsa (...) bu, amiral gemisi projelerin başlatılması için üzerinde çalışılabilecek ortak bir fon oluşturacaktır” dedi.

İlk olarak 2024 yılı başlarında gündeme gelen ve halen AB yasa yapma sürecinde ilerleyen bir yönetmelik olan Avrupa Savunma Sanayi Programı'nın (EDIP) bu fon için doğru yer olabileceğini öne süren yönetici, yönetmeliğin şu anda AB bütçesinden 1,5 milyar Avronun 2025-2027 döneminde Avrupa savunma sanayi tabanının güçlendirilmesi için harcanmayı planladığını hatırlatırken, “Büyük projeleri finanse etmek için “100 milyar Avro” daha uygun olacaktır.

Bunun “büyük bir adım” olduğunu kabul ediyorum. Nasıl başarılacağını gerçekten bilmiyorum. Elbette bu siyasi bir karar” ifadelerini kullandı.

AB ve 23'ü aynı zamanda NATO müttefiki olan üye devletleri şu anda bloğun savunmasındaki boşlukları doldurmak için çabalıyor ve mühimmat, insansız hava aracı ve insansız hava aracı karşıtı sistemler, hava savunması, askeri hareketlilik ve elektronik savaş dahil olmak üzere yedi öncelikli yetenek alanı belirledi.

Johansson, Avrupalı şirketlerin kıtanın ihtiyaçlarının çoğunu karşılayabileceğini, ancak entegre hava füze sistemleri, uzun menzilli saldırı kabiliyetleri ve sofistike, üst düzey insansız hava araçları gibi otonom sistemler gibi bazı kilit alanlarda ABD'li meslektaşlarının gerisinde kaldığını söyledi. Johansson, Washington'un kaynaklarının bir kısmını Hint-Pasifik bölgesine yönlendirmeye çalışırken Avrupa'nın savunmasına uzun vadeli bağlılığı konusunda giderek daha karışık mesajlar verdiğini, bu “amiral gemisi” projelerin daha Avrupalı bir yaklaşımdan ve ortak finansmandan faydalanabileceğini söyledi. Bu, üye devletlerin ya da şirketlerin ortak sistemler geliştirmek üzere istekli koalisyonlar oluşturması yoluyla olabilir. Euronews'e konuşan Johansson, “Ancak bu kolay değil çünkü ulusal egemenlik ile karşılıklı bağımlılık yaratmak arasında bir denge var.” dedi.

Avrupa Komisyonu'nun Mart ayında açıkladığı savunmaya yönelik 'Hazırlık 2030' planı iki ana mali ayağa dayanıyor: Komisyon'un önümüzdeki dört yıl içinde sektöre 650 milyar Avro aktarılabilceğini tahmin ettiği savunma harcamalarına yönelik mali kuralların gevşetilmesi ve SAFE adı verilen 150 milyar Avroluk bir kredi aracı. Komisyon'un savunma önerisi üye devletler arasında daha fazla iş birliği yapılmasını ve SAFE aracı üzerinden finansmana erişebilmek için üye devletlerin siparişlerini bir araya getirmelerini öngörüyor. Bu arada AB yürütme organı önümüzdeki hafta savunma sektörü için bürokrasiyi azaltmayı amaçlayan yeni bir teklif açıklayacak.

EDA, ÇİFT AMAÇLI İHA TEKNOLOJİLERİ İÇİN İŞ BİRLİĞİ ÇAĞRISINDA BULUNDU

Avrupa Savunma Ajansı (EDA), savunma ve ticari alanlarda kullanılabilir insansız hava sistemleri (İHA/UAS) konusundaki kabiliyetleri daha iyi anlamak ve tedarik stratejilerini geliştirmek amacıyla yeni bir pazar araştırması süreci başlattı. Bu kapsamda, üretici ve tedarikçi firmaların ikili kullanım (dual-use) teknolojilerine dair bilgi ve görüşlerini paylaşmaları isteniyor. EDA'nın başlattığı bu girişim ile Avrupa'daki mevcut ve gelişmekte olan İHA teknolojilerinin değerlendirilmesi, şeffaflığın sağlanması ve adil rekabet ortamının teşvik edilmesi hedefleniyor. Ajans, bu sayede üye devletlerin gelecekteki tedarik süreçlerinde daha hazırlıklı olmasını ve doğru stratejiler geliştirmesini amaçlıyor.

EDA'nın çağrısındaki temel hedefler şöyle sıralanıyor:

Pazarı Anlamak: İHA sistemlerinin teknolojik yeteneklerini ve ikili kullanım alanlarını detaylı biçimde analiz etmek.

Şeffaflık ve Rekabet: Tedarikçiler için eşit fırsat yaratmak, ihale öncesinde hazırlık sürecine katkı sağlamak.

Strateji Geliştirme: Sektör içgörülerıyla üye devletlerin tedarik politikalarını yönlendirmek.

Tedarikçi Tespiti: Gelecekteki satın alma süreçlerinde zaman kazandıracak ön analiz ve eşleştirme yapmak.

EDA'nın talep ettiği bilgiler şu ana başlıklar altında toplanıyor:

Uçak Özellikleri: Yük taşıma kapasitesi, otomasyon seviyeleri, yedeklilik, iletişim sistemleri, siber güvenlik, lojistik gereksinimler, personel ihtiyaçları ve operasyonel deneyim.

Üretici ve Tedarikçiler: Çift kullanım potansiyeline sahip İHA sistemlerini geliştiren veya tedarik eden firmalar.

Yenilikçi Teknolojiler: İHA alanında geliştirilen ve ticari/savunma alanlarında kullanılabilir ileri çözümler.

Bu süreç bir ihale çağrısı değil; yalnızca pazar araştırması ve danışmanlık amacı taşıyor. Ancak elde edilen bilgiler, gelecekteki tedarik ve savunma projelerinde değerlendirilebilecek bir temel oluşturacak. Başvurular, 31 Temmuz 2025 saat 17:00 (Brüksel saati)'ne kadar ilgili bağlantı üzerinden yapılabilecek. Sorular ve detaylı bilgi talepleri için joao.caetano@eda.europa.eu adresine e-posta gönderilmesi gerekiyor.

EDA, başvuran tüm taraflara gizlilik çerçevesinde yaklaşacağını vurgularken, elde edilen bilgilerin üye devletlerle gerektiğinde paylaşılabilirliğini de bildiriyor.

ABD'İN FÜZE ERKEN UYARI UYDU PROJESİ ERTELENDİ

ABD'nin yeni nesil füze uyarı sistemi (Next-Gen Overhead Persistent Infrared/OPIR) programından sorumlu yetkililer, ABD Hükümeti Hesap Verebilirlik Ofisi'ne (GAO) yaptıkları açıklamada; ilk uydunun fırlatılmasının hem teknik geliştirme sorunları hem de ABD Uzay Kuvvetleri'nin fırlatma yoğunluğu nedeniyle geciktiğini bildirdi.

GAO yetkilileri tarafından şu açıklama yapıldı; "Şubat 2025'te, yani yeni bilgi toplama sürecimizin ardından, program yetkilileri uydunun Eylül 2025'te teslim edileceğini bildirdi.

Ancak, 2025 fırlatma takviminin oldukça dolu olması nedeniyle, Next-Gen OPIR GEO uydusunun en erken Mart 2026'da fırlatılacağı Uzay Kuvvetleri'nin fırlatma program ofisi tarafından belirlendi."

Next-Gen OPIR, mevcut füze uyarı sistemi olan Uzay Tabanlı Kızılötesi Sistem'in (SBIRS) yerini almak üzere geliştiriliyor. Hâlihazırda yörüngede 6 adet SBIRS uydusu bulunurken, Next-Gen OPIR sistemi 4 adet uydu içerecek; 2 adedi GEO'da diğer 2 adedi ise kutupsal yörüngede (polar orbit) yer alacak.

KF-21 BORAMAE'DE YENİ DÖNEM

Endonezya ve Güney Kore, KF-21 BORAMAE savaş uçağı geliştirme programına dair mali katkı modelini revize ederek ortaklığı yeni bir çerçeveye oturttu. Endonezya'nın katkı yükü azaltılırken, teslimat ve üretim süreci netleşti.

Endonezya'nın başkenti Cakarta'da düzenlenen INDO DEFENCE 2025 fuarı, savunma alanında kritik bir gelişmeye sahne oldu. KF-21 BORAMAE savaş uçağı programına dair Endonezya ile Güney Kore arasında uzun süredir devam eden finansal belirsizlik, imzalanan yeni anlaşmayla resmen çözüme kavuştu.

Güney Kore Savunma Bakanı Shin Won-sik, Endonezya Savunma Bakanı Prabowo Subianto ve HANWHA AEROSPACE CEO'su Son Jae-il'in katıldığı üçlü zirve sonucunda taraflar, mali yükümlülüklerin yeniden yapılandırılmasına ve iş birliğinin sürdürülebilirliğine dair ortak iradeyi ortaya koydu. Yeni mali çerçeveye göre, Endonezya'nın programa yapacağı katkı tutarı yaklaşık 1.68 milyar dolardan 438 milyon dolara indirildi. Bu ciddi düşüş, Endonezya'nın projeye olan katılımını sürdürmesini kolaylaştırırken, Güney Kore tarafının da stratejik ortaklığı koruma kararlılığını ortaya koydu. Yeniden yapılandırılan anlaşma kapsamında:

- Endonezya'nın ödeme planı esnekleştirildi,
- Alternatif ödeme yöntemleri (takas dâhil) resmen tanımlandı,
- 48 adet KF-21 savaş uçağının teslimatı güvence altına alındı,
- Endonezyalı savunma ve havacılık şirketi PT DİRĞANTARA INDONESIA'nın (PTDI) üretim sürecindeki aktif rolü garanti altına alındı.

Güney Kore Savunma Tedarik Programı İdaresi (DAPA) tarafından yapılan açıklamada, 2022 yılında görüşülmeye başlanan takas modeli kapsamında ödeme yöntemlerinin artık resmi sözleşmenin bir parçası olduğu vurgulandı. Bu yöntem sayesinde Endonezya, doğrudan para transferi dışında kaynak takası yoluyla da yükümlülüklerini yerine getirebilecek.

Bu yeni anlaşmayla birlikte Endonezya, zaman zaman kamuoyunda tartışma oluşturan KF-21 BORAMAE projesindeki konumunu yeniden teyit etmiş oldu. Üretim aşamasına giren projede PTDI'nin rolünün netleşmesi, sadece mali ortaklıktan öte, endüstriyel iş birliği açısından da önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

KF-21 BORAMAE, Güney Kore liderliğinde geliştirilen, 4,5+ nesil çok rollü savaş uçağı projesi. Hem hava-hava hem hava-yer görevleri için tasarlanan uçak, Güney Kore'nin savunma bağımsızlığı açısından kritik bir öneme sahip. Endonezya ise programın başından beri yüzde 20 ortak olarak projeye katılım göstermekteydi. Yeni mali çerçeveye birlikte, KF-21 BORAMAE projesinde Endonezya'nın belirsizliği ortadan kalkarken, iki ülkenin savunma sanayii iş birliği de derinleşmiş oldu. Asya-Pasifik bölgesinde gelişen bu tür stratejik ortaklıklar, yalnızca savunma teknolojilerini değil, bölgesel güç dengelerini de etkileme potansiyeli taşıyor.

YUNANİSTAN'DAN LÜBNAN'A ASKERİ DESTEK

Yunanistan, bölgesel güvenlik tehditlerinin arttığı Doğu Akdeniz ve Orta Doğu ekseninde Lübnan ile askerî iş birliğini güçlendiriyor. Atina, Lübnan Silahlı Kuvvetleri'ne 13 adet M113 tipi zırhlı personel taşıyıcı (ZPT) hibesini onayladı.

DÜNYADAN KISA KISA

NATO ve Ürdün, Ürdün'ün başkenti Amman'da NATO İrtibat Ofisi (NLO) kurulması için ikili yasal anlaşma imzaladı. Anlaşma, NATO Genel Sekreteri'nin Güney Komşuluğu Özel Temsilcisi Javier Colomina ve Ürdün Haşimi Krallığı'nın NATO'daki Misyon Şefi Büyükelçi Yousef Bataineh tarafından imzalandı.

NATO Genel Sekreteri Mark Rutte, İngiltere Başbakanı Keir Starmer ile bir araya gelirken, "Daha güçlü, daha adil ve daha ölümcül bir NATO inşa edeceğiz. Böylece halkımızı güvende tutmaya ve düşmanlarımızı uzak tutmaya devam edebiliriz. Gerçek şu ki, kolektif savunmamızda kuantum sıçramasına ihtiyacımız var. Gerçek şu ki, savunma planlarımızı tam olarak uygulamak için daha fazla güce ve yeteneğe sahip olmalıyız. Gerçek şu ki, Ukrayna'daki savaş sona erdiğinde bile tehlike ortadan kalkmayacak." açıklamasını yaptı.

ABD Dışişleri Bakanlığı, Hollanda'ya yönelik 215 milyon dolar değerinde JAGM (Ortak Hava-Kara Füzesi) füzeleri ve ekipmanlarının satışını içeren olası bir anlaşmaya onay verdi. Satış, Yabancı Askerî Satış (FMS) programı kapsamında gerçekleştirilecek. Savunma Güvenliği İş Birliği Ajansı (DSCA), söz konusu satışla ilgili bildirimini ABD Kongresi'ne ilettiler. Kongrenin onayına sunulan talebe göre, Hollanda hükümeti, 296 adet AGM-179A füzesi tedarik etmek istiyor.

ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon), 2025 mali yılı bütçesinde F-47 savaş uçağı (NGAD) programı için 3,5 milyar dolarlık finansman talebinde bulundu.

Bu tutar, Bakanlığın önceki bütçe planında öngörülen 3,19 milyar dolarlık tahminden 310 milyon dolar daha yüksek bir artışa işaret ediyor. Savunma Bakanı Pete Hegseth, 10 Haziran'da Temsilciler Meclisi Savunma Alt Komitesi'ne sunduğu brifingde bu güncellenmiş bütçeyi detaylandırarak, "F-47 programı, ABD'nin hava üstünlüğünü stratejik olarak güçlendirecek ve küresel askeri rekabette belirleyici bir avantaj sağlayacak. Bu sistem, düşmanlarımızın saklandığı her noktaya ulaşma kabiliyetimizi artırırken, ulusal güvenliğimizin temellerini de koruyacak." açıklamasını yaptı.

Yunanistan Parlamentosu, Lübnan Cumhurbaşkanı General Joseph Aoun tarafından yapılan resmî talep üzerine, 13 adet M113 tipi zırhlı personel taşıyıcının (ZPT) Lübnan Silahlı Kuvvetleri'ne hibe edilmesine ilişkin teklifi onayladı. Araçların, Yunan Kara Kuvvetleri envanterinden temin edilmesi ve bakımlarının tamamlanmasının ardından kısa sürede teslim edilmesi bekleniyor. Bu adım, Yunanistan ile Lübnan arasında savunma alanında artan iş birliğinin yeni bir aşaması olarak görülüyor. Doğu Akdeniz'deki jeopolitik gelişmeler, Yunanistan'ın Lübnan gibi bölgesel aktörlerle daha yakın ilişkiler kurma çabalarını hızlandırdı. Yunanistan Savunma Bakanlığı kaynaklarına göre, bu teslimat askerî eğitim iş birlikleri, liman ve deniz güvenliği koordinasyonu gibi konularda devam eden girişimlerin tamamlayıcı bir parçası niteliğinde.

M113 ZPT'ler Ne Sağlayacak?

M113 tipi zırhlı personel taşıyıcılar, dünya genelinde farklı coğrafyalarda uzun yıllardır aktif olarak kullanılan, çok amaçlı zırhlı kara araçları arasında yer alıyor. Hafifliği, yüksek manevra kabiliyeti ve düşük işletme maliyetleri sayesinde asayiş, devriye ve sınır güvenliği görevlerinde sıklıkla tercih ediliyor.

- Lübnan Silahlı Kuvvetleri'nin bu araçları özellikle:
- Kırsal bölgelerde devriye görevlerinde,
- Terörle mücadele operasyonlarında,
- İç güvenlik görevlerinde kullanması öngörülüyor.

Bu hibe, Yunanistan'ın son dönemde Doğu Akdeniz, Levant ve Orta Doğu'da artan güvenlik kaygılarına verdiği stratejik bir hamle olarak değerlendiriliyor. Özellikle İsrail, Mısır ve Körfez ülkeleriyle yakınlaşma politikası yürüten Atina, şimdi de Lübnan üzerinden askerî ve diplomatik etkisini genişletme hamlesi yapıyor. Yorumculara göre bu hamle, hem Türkiye'nin artan bölgesel etkisine karşı bir dengeleme çabası, hem de Lübnan'daki istikrarı destekleme amacı taşıyor.

Fransa Savunma Bakanlığı, Ukrayna'daki İHA üretimi kapsamında Renault ile temasa geçti. Görüşmelerin ardından henüz kesin bir karar alınmadığı belirtilirken, bakanlık projeye dair daha fazla ayrıntı paylaşmadı. Fransız otomotiv üreticisi Renault, Fransa Savunma Bakanlığı'nın drone üretimi konusunda kendileriyle iletişime geçtiğini doğruladı. Şirket, yaptığı açıklamada, temasın Fransa Bakanlığı'nın geçen hafta yaptığı çağrı sonrası gerçekleştiğini belirtti. Renault, "Savunma Bakanlığı tarafından drone üretimi olasılığı hakkında bizimle iletişime geçildi. Görüşmeler yapıldı ancak bu aşamada herhangi bir karar alınmış değil; bakanlıktan bu projeye dair daha fazla ayrıntı bekliyoruz." açıklamasına yer verirken, Fransa Savunma Bakanı Sébastien Lecornu da yaptığı açıklamada, isim vermeden büyük bir Fransız otomobil üreticisi ile küçük bir savunma şirketi arasında Ukrayna'da drone üretimi için bir ortaklık kurulacağını söyledi.

Rusya'ya ait bir SU-25 savaş uçağı 13 Haziran'da Ukrayna'nın doğusundaki Donetsk Oblastı üzerinde düştü. Olay, Rus sosyal medya hesaplarında paylaşılan görüntülerle gündeme geldi. Görüntülerde, iki Rus SU-25 savaş uçağının kol uçuşu gerçekleştirdiği ve akabinde arkadaki SU-25 tarafından roket atışı gerçekleştirildiği görünüyor. Roket atışının hemen ardından ise öndeki SU-25 düşerken, pilotu ise fırlatma koltuğu aracılığıyla uçaktan ayrıldı.

Rusya'nın, Kuzey Kore'nin Shahed tipi kamikaze insansız hava araçlarını (İHA) kendi topraklarında üretmesine destek vereceği öne sürüldü. Ukrayna Askerî İstihbarat Servisi Başkanı Budanov, Moskova ile Pyongyang yönetimlerinin, İran yapımı Garpiya ve Geran tipi insansız hava araçlarının üretimini Kuzey Kore'de başlatmak üzere anlaşmaya vardığını öne sürdü. Geran tanımlaması, Rusya tarafından Shahed-136 modeli için kullanılıyor.

Endonezya Hava Kuvvetleri'ne (TNI-AU) teslim edilmesi planlanan ilk A400M nakliye uçağı, Endonezya Hava Kuvvetleri renkleriyle boyanarak üretim sürecinde önemli bir aşamayı tamamladı. Nakliye uçağı şu anda ilk uçuş öncesi yer testlerine tabi tutuluyor. Airbus tarafından üretilen A400M nakliye uçağı, stratejik ve taktik hava taşımacılığı, tıbbi tahliye, insani yardım ve havadan yakıt ikmali gibi çok yönlü görevleri yerine getirebiliyor. Endonezya, sipariş ettiği 2 adet A400M nakliye uçağı ile hava kuvvetlerinin operasyonel kapasitesini artırmayı ve ülkenin hava taşımacılığı altyapısını güçlendirmeyi hedefliyor.

KNDS France tarafından 12 Haziran 2025 tarihinde aktarılan bilgilere göre Endonezya, ilave CAESAR 155 mm tekerlekli kundağı motorlu obüs satın almak için yeni bir Niyet Mektubu (LOI) imzaladı. Böylece Endonezya, Asya'nın önde gelen, küresel ölçekte ise üçüncü büyük CAESAR kullanıcısı konumunu pekiştirdi. Niyet Mektubu, yalnızca obüs ve 155 mm topçu mühimmatının tedarikini değil, aynı zamanda Endonezya'da yerel üretim, montaj ve bakım için hükümler içeren, endüstriyel iş birliği için güçlendirilmiş bir çerçeveyi de içeriyor.

2024-2025 FUAR TAKVİMİ

HAZİRAN-TEMMUZ-EYLÜL

PARIS AIR SHOW
16 & 22 HAZİRAN 2025
PARİS (FRANSA)

NAVAL DEFENSE PHILIPPINES
18 & 20 HAZİRAN 2025
SMX CONVENTION CENTER
PASAY (FİLİPİNLER)

PHILMARINE EXPO 2025
18 & 20 HAZİRAN 2025
SMX CONVENTION CENTER
MANİLA (FİLİPİNLER)

FULL SPECTRUM AIR DEFENCE
WEEK 23 & 26 HAZİRAN 2025
HILTON SYON PARK
LONDRA (İNGİLTERE)

MILITARY ROBOTICS AND
AUTONOMOUS SYSTEM
7 & 9 TEMMUZ 2025
ARLINGTON, VA (ABD)

GENESO AIRSHOW 2025
12 & 13 TEMMUZ 2025
NATIONAL WARPLANE MUSEUM
GLOUCESTERSHIRE (İNGİLTERE)

THE ROYAL INTERNATIONAL
AIR TATTOO
18 & 20 TEMMUZ 2025
GLOUCESTERSHIRE (İNGİLTERE)

MSPO
2 & 5 EYLÜL 2025
KİELCE (POLONYA)
MİLLİ KATILIM

DSEI LONDON
9 & 12 EYLÜL 2025
LONDRA (İNGİLTERE)

İLETİŞİM BİLGİLERİ

**Türk Savunma ve Havacılık Sanayii
İmalatçılar Derneği (SASAD)**

Adres: Ankara Sanayi Odası Binası,
Atatürk Bulvarı,
No: 193, Kat: 6, Kavaklıdere, Ankara, Türkiye

Telefon: 0312 426 22 56

Faks: 0312 426 22 56

E-Posta: sasad@org.tr

www.sasad.org.tr

Instagram: https://www.instagram.com/sasad_resmi/

X: https://x.com/SASAD_Resmi

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/sasad/>

YouTube: https://www.youtube.com/@sasad_resmi